

GMINA PANKI

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA
ŚRODOWISKO ZMIANY STUDIUM
UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY PANKI**

(obszary w Pankach i Zwierzyńcu III)

Panki, 2022/2023

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP	3
1.1. Podstawy formalno – prawne opracowania prognozy	3
1.2. Cel i zakres prognozy	3
1.3. Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy	4
1.4. Wykorzystane materiały	4
2. USTALENIA ZMIANY STUDIUM ORAZ JEGO POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI	5
2.1. Obszar opracowania	5
2.1.1 Położenie geograficzne	5
2.1.2 Położenie administracyjne	5
2.2. Zawartość i główne cele projektu zmiany studium	5
3. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA ORAZ POTENCJALNE ZMIANY TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	7
3.1. Uwarunkowania fizjograficzne	7
3.2. Analiza i ocena stanu środowiska przyrodniczego	11
3.3. Potencjalne zmiany w środowisku w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu	16
4. STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARZACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM	17
5. PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	17
6. PRAWNE FORMY OCHRONY PRZYRODY	18
6.1 Ochrona dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej	19
6.3 Obszary proponowane do objęcia ochroną	19
6.4 Zagrożenia obszarów o dużych walorach przyrodniczych ze szczególnym uwzględnieniem obszarów Natura 2000	19
7. ANALIZA I OCENA CELÓW OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONYCH NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	19
8. POTENCJALNY WPŁYW REALIZACJI USTALEŃ PROJEKTU ZMIANY STUDIUM NA ŚRODOWISKO	21
8.1 Różnorodność biologiczna	22
8.2 Rośliny i zwierzęta	22
8.3 Wody powierzchniowe i podziemne	23
8.4 Krajobraz	23
8.5 Jakość powietrza, klimat akustyczny	24
8.6 Powierzchnia ziemi, gleby	24
8.7 Zabytki, krajobraz kulturowy	25
8.8 Obszary chronione	25
8.9 Oddziaływanie ustaleń zmiany studium na zdrowie i warunki życia ludzi	25
8. 10 Oddziaływanie ustaleń zmiany studium na otoczenie i oddziaływania skumulowane	25
9. PROGNOZA ZMIAN ŚRODOWISKA W WYNIKU REALIZACJI USTALEŃ ZMIANY STUDIUM	26
10. CHARAKTERYSTYKA ROZWIĄZAŃ MAJĄCYCH NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZENIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	28
10.1 Rozwiązanie funkcjonalno- przestrzenne	28
10.2 Rozwiązania uwzględniające uwarunkowania ochrony środowiska	28
10.3 Rozwiązania uwzględniające ochronę dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej	30
10. 4 Rozwiązania służące ochronie krajobrazu	30
11. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKCIE ZMIANY STUDIUM	31
12. METODY ANALIZY REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚĆ JEJ PRZEPROWADZANIA	31
13. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO	32
14. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	32

Opracowanie:

mgr inż. Sylwia Wróbel

1. WSTĘP

1.1. Podstawy formalno – prawne opracowania prognozy

Organ opracowujący projekt zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest zobowiązany do sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko zgodnie z art. 46 i art. 51 Ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1029 ze zm.). Podstawę formalną opracowania stanowi natomiast uchwała Nr 26.184.2021 Rady Gminy Panki z dnia 27.04.2021 r. w sprawie przystąpienia do opracowania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Panki. Zmiana studium obejmuje obszary:

- w obrębie Zwierzyniec III – o łącznej powierzchni 2,7 ha,
- w obrębie Panki - o powierzchni 2,95 ha, z czego 1,5 ha stanowi utrzymanie istniejące przeznaczenia pod zabudowę mieszkaniową ustaloną w obowiązującym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

Do najważniejszych aktów prawnych wykorzystanych podczas sporządzania prognozy należą:

- Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 2187);
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz.U. z 2022 poz. 916 ze zm.);
- Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 2625 ze zm.);
- Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 840);
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz.U. z 2022, poz. 699 ze zm.);
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 2556 ze zm.);
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 503 ze zm.);
- Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 2409);
- Ustawa z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. 2022 r. poz. 1029 ze zm.);
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. - Prawo geologiczne i górnicze (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 1072 ze zm.);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t.j. Dz.U. z 2014 r. poz. 112);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2016 r, poz. 2183 ze zm.);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r. poz. 1409)
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz.U. z 2014r. poz. 1408).

1.2. Cel i zakres prognozy

Niniejsze opracowanie stanowi prognozę oddziaływania na środowisko projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Panki.

Podstawowym celem prognozy jest ustalenie, czy zapisy projektu zmiany studium nie naruszają zasad prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego, w tym lokalnego systemu obszarów chronionych. Ważne jest, by względy ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju były rozważane na równi z innymi celami i interesami (gospodarczymi i społecznymi) i respektowane w polityce przestrzennej Gminy.

Prognoza ma również ułatwić identyfikację możliwych do określenia skutków środowiskowych spowodowanych realizacją postanowień ocenianego dokumentu oraz ocenić, czy przyjęte rozwiązania ochronne w dostateczny sposób zabezpieczają przed powstawaniem konfliktów i zagrożeń w środowisku. Prognoza zawiera również propozycje działań minimalizujących niekorzystny wpływ realizacji ustaleń na środowisko.

Zakres i stopień szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko został uzgodniony na podstawie art. 53 *Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1029 ze zm.) z właściwymi organami o których mowa w art. 57 i 58 ww. ustawy.

1.3. Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy

Prognozę opracowano na podstawie analizy projektu zmiany studium, założeń ochrony środowiska, oraz materiałów archiwalnych dotyczących charakterystyki i stanu środowiska przyrodniczego. Rozpoznanie aktualnego stanu środowiska i jego zagrożeń wynikających z realizacji zmiany studium uzupełniono na podstawie wizji terenowej.

W prognozie oceniono możliwy wpływ na środowisko przyrodnicze skutków realizacji zapisów projektu zmiany studium dla poszczególnych jednostek urbanistycznych i wydzielono te jednostki, na których mogą wystąpić istotne oddziaływania. Ustalono charakter tych oddziaływań na poszczególne składniki środowiska uwzględniając intensywność powodowanych przez nie przekształceń, czas ich trwania oraz ich zasięg przestrzenny. Zasadniczą część prognozy wykonano w ujęciu tabelarycznym, co pozwala pogrupować określone jednostki urbanistyczne do poszczególnych kategorii oddziaływania na środowisko.

Opracowanie zostało sporządzone w oparciu o:

Metody opisowe - charakterystyki i oceny istniejącego stanu poszczególnych elementów środowiska oraz analizy jakościowe oparto na danych na danych uzyskanych z Urzędu Gminy, a także wojewódzkiego monitoringu środowiska prowadzonego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach oraz opracowań i publikacji sporządzonych przez tą jednostkę. Ponadto wykorzystano materiały znajdujące się w zasobach Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach.

Metoda wartościowania skutków przewidywanych zmian w środowisku, podczas realizacji ustaleń zmiany studium i wpływu ustaleń projektu na komponenty środowiska.

Ponadto w Prognozie uwzględniono informacje zawarte w prognozach oddziaływania na środowisko sporządzonych dla obowiązujących planów zagospodarowania przestrzennego gminy Panki.

1.4. Wykorzystane materiały

Do podstawowych materiałów źródłowych wykorzystanych przy sporządzaniu prognozy należą:

- Informacja o stanie środowiska na terenie województwa śląskiego w 2013 r.
- Informacje i raporty o stanie środowiska w województwie śląskim, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach (katowice.pios.gov.pl).
- Internetowy Atlas Polski - Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN,
- Kondracki J. Geografia regionalna Polski PWN Warszawa 2001 r.
- Korytarze ekologiczne w województwie śląskim – koncepcja do planu zagospodarowania przestrzennego województwa. Etap I, J.B.Parusel, K.Skowrońska, A.Wower), Katowice 2007;
- Mapy glebowo – rolnicze w skali 1 : 5000
- Opracowanie ekofizjograficzne dla gminy Panki, Panki 2009,
- Opracowanie ekofizjograficzne dla części terenu gminy Panki – Częstochowa, wrzesień 2004 r.
- Opracowanie ekofizjograficzne do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości Janiki, Aleksandrów, Zwierzyniec III, Konieczki, Praszczyki i Kalmuki położonych na terenie gminy Panki – Częstochowa, wrzesień 2006 r.

- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020 + (Dz. Urz. Woj. Śl. Z 13.09.2016 r., poz. 4619),
- Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, Panki 2010.
- Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, Panki 2015.

2. USTALENIA ZMIANY STUDIUM ORAZ JEGO POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI

2.1. Obszar opracowania

2.1.1 Położenie geograficzne

Zgodnie z podziałem fizycznogeograficznym J. Kondrackiego obszar gminy położony jest w :

- prowincji Wyżyny Polskie (34),
- podprowincji Wyżyna Śląsko-Krakowska (341),
- w makroregionie – Wyżyna Woźnicko-Wieluńska (341.2),
- w obrębie dwóch mezoregionów Obniżenia Krzepickiego i Progu (Garbu) Herbskiego.

2.1.2 Położenie administracyjne

Obszary opracowania zmiany studium położone są

- w obrębie Zwierzyniec III – o łącznej powierzchni 2,7 ha,
- w obrębie Panki - o powierzchni 2,95 ha, z czego 1,5 ha stanowi utrzymanie istniejące przeznaczenia pod zabudowę mieszkaniową ustaloną w obowiązującym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego.

Gmina Panki położona jest w północno-zachodniej części województwa śląskiego, w powiecie kłobuckim w gminie Panki.

2.2. Zawartość i główne cele projektu zmiany studium

Zmiana studium wynikała ze zgłoszonych we wnioskach potrzeb rozwoju i stwierdzoną zgodnością zamierzeń inwestycyjnych z uwarunkowaniami rozwoju gminy.

Zmiana studium utrzymuje regulacje obowiązującego studium i wprowadza, dodatkowe tereny:

- **Zwierzyniec III – 1,8 ha – tereny zabudowy mieszkaniowej mieszanej (MM)**, nie objęte ustaleniami obowiązującego planu miejscowego (łączna powierzchnia terenów objętych tą zmianą studium to 2,1 ha ale 0,6 ha jest już przeznaczona pod zabudowę mieszkaniową mieszaną w obowiązującym studium.
- **Panki:**
 - – **1,5 ha – tereny zabudowy mieszkaniowej mieszanej (MM)**, przeznaczone w obowiązującym planie pod zabudowę mieszkaniową,
 - **0,3 ha – tereny zabudowy mieszkaniowej mieszanej (MM)**, nie objęte ustaleniami obowiązującego planu miejscowego,
 - **0,05 ha - teren lokalizacji infrastruktury telekomunikacji (IT)**
 - **0,5 ha - teren selektywnego zbierania odpadów komunalnych (IOP)**

Charakterystyka funkcji jednostek urbanistycznych wyróżnionych w projekcie zmiany studium została przedstawiona w poniższej tabeli:

Tabela 1. Charakterystyka funkcji jednostek urbanistycznych i elementów obsługi komunikacyjnej wydzielonych w projekcie zmiany studium

Symbol lub przeznaczenie wg zmiany studium	Kierunki zagospodarowania
<p>MM</p>	<p>Tereny zabudowy mieszkaniowej mieszanej (MM) – występują w większości miejscowości gminy. Obejmują istniejącą i projektowaną zabudowę w formie zabudowy zagrodowej, zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zabudowy rekreacji indywidualnej, która może powstawać w wyniku przekształcania zabudowy zagrodowej lub jako nowe realizacje. Dopuszcza się drugą linię zabudowy.</p> <p>Dla nowotworzonych działek zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zabudowy rekreacji indywidualnej zaleca się powierzchnię działki minimum 1000 m², powierzchnię zabudowy do 30 %, powierzchnię biologicznie czynną – minimum 50 %.</p> <p>Dla nowej zabudowy zagrodowej zaleca się powierzchnię działki minimum 2000 m², powierzchnię biologicznie czynną – minimum 40 %, lokalizację budynków inwentarskich i gospodarczych poza frontową częścią działki.</p> <p>Wysokość budynków mieszkalnych do dwóch kondygnacji nadziemnych, dopuszcza się dachy jedno-, dwu- i wielospadowe o nachyleniu połaci do 45°.</p> <p>Gabaryty budynków gospodarczych i inwentarskich w zabudowie zagrodowej, zgodnie z przepisami odrębnymi.</p> <p>Dopuszcza się lokalizację usług i funkcji produkcyjnych nie stwarzających uciążliwości dla funkcji podstawowych.</p> <p>Funkcje usługowe i produkcyjne mogą być realizowane w budynkach mieszkalnych lub w formie zabudowy wolnostojącej.</p> <p>Dla nowych terenów zabudowy mieszkaniowej mieszanej, przylegających do drogi wojewódzkiej (ul. Tysiąclecia w Pankach) należy wprowadzić zieleń izolacyjną (szerokość pasa zieleni izolacyjnej do ustalenia w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego).</p>
<p>IT</p>	<p>Teren lokalizacji infrastruktury telekomunikacyjnej (IT) dla lokalizacji stacji przekaźnikowej telefonii komórkowej w Pankach.</p>
<p>IOP</p>	<p>Teren selektywnego zbierania odpadów komunalnych (IOP) zlokalizowany w sąsiedztwie oczyszczalni ścieków w Pankach.</p>

Wydzielone na obszarze opracowani podstawowe jednostki strukturalno-przestrzenne porządkują jednoznacznie przestrzeń urbanistyczną.

Zasady ochrony środowiska, przyrody oraz sposoby zagospodarowania terenów lub obiektów podlegających ochronie na podstawie odrębnych przepisów, ujęte w zmianie studium:

Studium nie wprowadza zmian w zakresie zasad ochrony środowiska. Dla wyznaczonych terenów obowiązują ustalenia obowiązującego studium:

Określa się zasady ochrony dla poszczególnych ekosystemów:

- dla ekosystemów leśnych:
 - utrzymanie ciągłości i trwałości ekosystemów leśnych,
 - sprzyjanie tworzeniu zwartych kompleksów leśnych,

- tworzenie i odtwarzanie stref ekotonowych, celem zwiększenia bioróżnorodności,
- utrzymywanie i tworzenie leśnych korytarzy ekologicznych ze szczególnym uwzględnieniem możliwości migracji dużych ssaków,
- zalesianie i zadrzewianie gruntów mało przydatnych do produkcji rolnej i nie przeznaczonych na inne cele, z wyłączeniem terenów, na których występują nieleśne siedliska przyrodnicze, podlegające ochronie,
- zachowanie śródleśnych cieków, mokradeł, torfowisk, wrzosowisk, muraw kserotermicznych i piaszkowych oraz polan o wysokiej bioróżnorodności,
- wzbogacanie lasów gatunkami liściastymi,
- wprowadzanie podrostu i podszytu (piętrowość roślinności),
- dopuszcza się rozwój funkcji rekreacyjnych na warunkach określonych w przepisach odrębnych,
- dla ekosystemów nieleśnych:
 - przeciwdziałanie zarastaniu łąk i pastwisk cennych ze względów przyrodniczych i krajobrazowych, poprzez prowadzenie zabiegów agrotechnicznych z uwzględnieniem wymogów zbiorowisk roślinnych i zasiedlających je gatunków fauny, zwłaszcza ptaków (odpowiednie terminy, częstość i techniki koszenia),
 - zachowanie śródpolnych torfowisk, obszarów wodno-błotnych, oczek wodnych wraz z pasem roślinności stanowiącej ich obudowę biologiczną oraz obszarów źródłiskowych cieków,
 - kształtowanie zróżnicowanego krajobrazu rolniczego poprzez zachowanie mozaiki pól uprawnych, miedz oraz ochronę istniejących i formowanie nowych zadrzewień i zakrzewień śródpolnych i przydrożnych,
- dla ekosystemów wodnych:
 - zachowania zbiorników wód powierzchniowych wraz z ich naturalną obudową biologiczną,
 - utrzymanie i tworzenie stref buforowych wzdłuż cieków wodnych oraz wokół zbiorników wodnych, w tym starorzeczy i oczek wodnych, w postaci pasów szuwarów, zakrzewień i zadrzewień jako naturalnej obudowy biologicznej, celem zwiększenia bioróżnorodności oraz ograniczenia spływu substancji biogennych,
 - prowadzenie prac regulacyjnych cieków wodnych w zakresie niezbędnym dla ochrony przeciwpowodziowej i w oparciu o zasady dobrej praktyki utrzymania rzek,
 - zwiększenie retencji wodnej poprzez realizację stawów hodowlanych i zbiorników retencyjnych,
 - zakaz lokalizacji obiektów budowlanych w dolinach rzecznych, z wyjątkiem obiektów urządzeń wodnych, infrastruktury technicznej oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.

3. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA ORAZ POTENCJALNE ZMIANY TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

3.1. Uwarunkowania fizjograficzne

Klimat

Gmina Panki położona jest w umiarkowanej strefie klimatycznej, środkowopolskiego regionu klimatycznego. Strefę tą charakteryzują częste i szybkie napływy i przemieszczanie się aktywnych układów barycznych, powodujących ścieranie się mas powietrza oceanicznego i kontynentalnego, w wyniku czego klimat odznacza się dużą zmiennością pogody.

Tabela 2 Uwarunkowania klimatyczne gminy Panki

Stan pogody	ciepła, pochmurna, z opadem, 100 – 120 dni w roku,
	słoneczna, ciepła, bez opadu, 100 – 120 dni w roku,
	mroźna, pochmurna z opadem, 10 – 15 dni w roku,
	mroźna, słoneczna bez opadu, 10 – 15 dni w roku,
	przymrozkowa, pochmurna z opadem, 30 – 35 dni w roku,

Prognoza oddziaływania na środowisko zmiany studium
uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Panki

	przymrozkowa, słoneczna bez opadu, 30 – 35 dni w roku.
Temperatura powietrza	średnioroczna 7 do 8°C,
	w styczniu –2 do - 3°C,
	w lipcu 17 do 18°C
	Średnioroczna amplituda temperatury powietrza 20 do 21°C
Uśonecznienie rzeczywiste	średnio w roku 4,0 do 4,5 godzin/dzień,
	w styczniu 1,0 do 1,5 godzin/dzień,
	w lipcu 6,0 do 6,5 godzin/dzień.
Opady	suma roczna 600 – 650 mm,
	V – X 350 – 400 mm,
	XI – IV 200 – 250 mm.
Prędkość wiatru	średnioroczna 2 – 3 m/s,
	w styczniu 3 – 4 m/s,
	w lipcu 2 – 3 m/s.
Częstość występowania wybranych zjawisk pogodowych:	burze > 30 dni w roku
	cisze atmosferyczne 5 – 10 %
	opady 160 – 170 dni w roku,
	opady długotrwałe 10 - 20 dni w roku,
	mgła 40 – 50 dni w roku,
	pokrywa śnieżna 60 – 70 dni w roku.

Potencjał teoretyczny całkowitego promieniowania słonecznego na obszarze gminy wynosi 925 – 950 kWh/m²/rok i choć występuje bardzo duże zróżnicowanie promieniowania słonecznego w poszczególnych porach roku, gmina posiada dość dobre warunki do zastosowania źródeł energii słonecznej.

Budowa geologiczna

Pod względem geologicznym gmina Panki leży w północnej części Monokliny Śląsko – Krakowskiej. Obszar gminy budują w kolejności stratygraficznej utwory jury i czwartorzędu. Najstarszymi utworami nawierconymi na obszarze gminy są utwory jury dolnej – liasu. Stanowią je warstwy łysieckie wykształcone w frakcji ilasto – łupkowej z przewarstwieniami piasków i piaskowców. Jura środkowa – dogger reprezentowana jest w części dolnej przez warstwy kościeliskie zbudowane z piasków z domieszką kwarcu w spągu oraz przez drobnoziarnisty piaskowiec żelazisty w stropie. Miąższość warstw kościeliskich wynosi około 40 m. Na warstwach kościeliskich zalega kompleks ilów rudonośnych dolnego doggeru, reprezentowanych przez łupki ilaste, ilołupki z wkładkami syderytów ilastych. Utwory jury środkowej odsłaniają się na powierzchni w południowej części gminy (piaskowce kościeliskie) oraz w okolicy miejscowości: Kostrzyzna, Pacanów, Zwierzyniec Trzeci (iły i łupki).

Utwory czwartorzędowe (plejstocen i holocen) zalegają bezpośrednio na osadach jury środkowej i pokrywają prawie cały obszar gminy. Charakteryzują się zmienną miąższością w granicach 1 – 60 m. Największą miąższość utworów czwartorzędowych stwierdzono w preglacialnej dolinie Pankówki, ciągnącej się pod dzisiejszą doliną Pankówki. Utwory

plejstocenu reprezentowane są przez piaski, żwiry z głazami oraz gliny zwałowe. W dolinie Pankówki występują piaski terasy akumulacyjnej średnio i drobnoziarniste. Są one najmłodszymi osadami plejstocenu. Utwory holocenu reprezentują piaski rzeczne, namuły, torfy występujące w dolinach cieków powierzchniowych oraz piaski wydymowe, najczęściej drobnoziarniste, stanowiące utwory akumulacji eolicznej. Nieliczne wydmy występują w południowej części gminy.

Złoża kopalin

Na obszarze gminy Panki występują następujące udokumentowanych złoża surowców:

- złoża surowców ilastych ceramiki budowlanej Kostrzyna 11
- złoża surowców ilastych ceramiki budowlanej Kostrzyna
- złoża surowców ilastych ceramiki budowlanej Kotary
- złoża surowców ilastych ceramiki budowlanej Kotary 1
- złoża surowców ilastych ceramiki budowlanej Kotary 2
- złoża surowców ilastych ceramiki budowlanej Aleksandrów
- złoża surowców ilastych ceramiki budowlanej Aleksandrów I
- złoża surowców ilastych ceramiki budowlanej Aleksandrów 11
- złoża kruszywa naturalnego Pacanów 1
- złoża kruszywa naturalnego Pacanów 2
- złoża kruszywa naturalnego Pacanów 6
- złoża surowców ilastych ceramiki budowlanej Parchownia
- złoża surowców ilastych ceramiki budowlanej Zwierzyniec
- złoża surowców ilastych ceramiki budowlanej Zwierzyniec 2
- złoża surowców ilastych ceramiki budowlanej Zwierzyniec 111.

Rzeźba terenu, krajobraz

Wyżyna Wieluńska, w obrębie której znajduje się obszar opracowania jest częścią płyty jurajskiej, jednak pozbawionej cech krajobrazu krasowego. Rzeźbę terenu stanowi niskofalista, mało urozmaicona wysoczyzna polodowcowa, rozcięta wyraźnie zaznaczającymi się w krajobrazie dolinami rzek Pankówki i Piszczki.

Próg (Garb) Herbski tworzy w południowej części gminy pas piaszczystych wzniesień, stanowiących garby i pagóry wznoszące się od 10 do 30 m ponad obszar wysoczyzny polodowcowej i wodno-lodowcowej.

Brak jest dużych skupisk ludności. Na obszarze gminy dominuje krajobraz rolniczy. Tereny zabudowane tworzą długie pasma wzdłuż istniejących dróg. Występują znaczne obszary użytków zielonych i upraw polowych. Urozmaicenia w krajobrazie stanowią stawy hodowlane oraz zbiorniki wodne powstałe w wyrobiskach po eksploatacji surowców mineralnych. Krajobraz leśny tworzą przede wszystkim duże kompleksy leśne występujące w północno-wschodniej i południowo-zachodniej części gminy (fragment Parku Krajobrazowego „Lasy nad Górną Liswartą”).

Wody powierzchniowe

Teren gminy w całości położony jest w zlewni rzeki Liswarty dopływie Warty. Główne rzeki to Pankówka, mająca źródła na terenie gminy Wręczyca Wielka i rzeka Kukówka ze źródłami w miejscowości Konieczki. Sieć cieków gminy tworzą ponadto lokalne potoki i rowy melioracyjne, z których większe to dopływy Pankówki, ciek od Kosek i ciek od Jacisk. Rzeka Pankówka jest uregulowana na odcinku od miejscowości Panki do granicy z gminą Przystajń, rzeka Kukówka jest uregulowana na całej długości przepływu przez obszar gminy Panki.

Cieki te stanowią odbiorniki wód opadowych, ponadto rzeka Pankówka jest odbiornikiem ścieków oczyszczonych z oczyszczalni w Pankach.

Na terenie gminy występują również sztuczne, małe zbiorniki wodne wykonane na potrzeby hodowli ryb.

Wody podziemne

Na terenie gminy wody podziemne występują w dwóch piętrach wodonośnych – czwartorzędowym i jurajskim.

Czwartorzędowe piętro wodonośne reprezentowane przez piaski i żwiry pochodzenia lodowcowego pozwala na uzyskanie wydajności rzędu kilku m³/h z pojedynczej studni, nie jest wykorzystywane do zbiorowego zaopatrzenia gminy w wodę. Jurajskie piętro wodonośne w utworach jury środkowej, których główną warstwę wodonośną stanowią piaski i piaskowce kościeliskie występujące na głębokości ok. 120 m, pozwalające uzyskać wydajność rzędu 15 – 30 m³/h. Prawie cała gmina (z wyjątkiem południowo-zachodnich krańców) leży w obszarze głównego zbiornika wód podziemnych GZWP 325 – Częstochowa W. Stopień narażenia wód na zanieczyszczenie wyznacza potrzebę ochrony wód podziemnych.

Istniejące studnie Przedsiębiorstwa „MASKPOL” S.A. w Konieczkach zasilają w wodę odbiorców w tej miejscowości.

Gleby

Na obszarze gminy przeważają gleby bielicowe, pseudobielicowe, brunatne wylugowane i kwaśne oraz czarne ziemie zdegradowane i gleby szare, w niewielkim zakresie występują czarne ziemie właściwe (Zwierzyńiec Trzeci), gleby brunatne właściwe (Koski) oraz mady w dolinach rzecznych. Chronione gleby organiczne występujące na terenie gminy to: gleby mułowo – torfowe (Panki, Cyganka, Kałmuki, Konieczki, Kostrzyna, Praszczyki), gleby torfowo – mułowe (Cyganka), torfy niskie (Panki, Kawki, Konieczki, Kostrzyna, Jaciska, Praszczyki, Żerdzina), gleby torfowe (Zwierzyńiec Trzeci) oraz gleby murszowo – mineralne i murszowate (Panki i Jaciska).

Grunty orne o glebach w IV a i IV b klasach bonitacyjnych oraz użytki zielone (łąki i pastwiska) o glebach w IV klasie bonitacyjnej występują we wszystkich miejscowościach gminy, ale w zróżnicowanym zakresie. Najlepsze kompleksy glebowo - rolnicze na obszarze gminy to: kompleks żytni (żytnio – ziemniaczany) bardzo dobry, kompleks żytni (żytnio – ziemniaczany) dobry, kompleks pszenno – ziemniaczany oraz kompleks zbożowo – pastewny mocny; występują w Aleksandrowie, Pankach, Janikach, Kostrzynie, Cygance, Konieczkach, Zwierzyńcu Trzecim, Kawkach, Praszczkach i Żerdzinie. W Kałmukach dominują gleby V klasy bonitacyjnej, Kawkach słabe gleby VI klasy, Konieczki – IV-V klasa, Koski – V klasa, Praszczyki V i VI klasa bonitacyjna, Zierzyńiec Trzeci- klasa IVa.

Roślinność

Zbiorowiska roślinne w gminie to kompleksy leśne (lasy państwowe), zajmujące znaczne obszary w północno-wschodniej (Nadleśnictwo Kłobuck) i południowo-zachodniej (Nadleśnictwo Herby) części gminy oraz zbiorowiska nieleśne – wodne i łąkowe.

W drzewostanach lasów państwowych Nadleśnictwa Kłobuck dominują siedliska lasu mieszanego świeżego – 45,5 % i boru mieszanego świeżego – 36 %. Ponadto występują las i bór świeży, bór mieszany wilgotny, las mieszany wilgotny i bagienny, ols, las wilgotny i las łąkowy. Wśród gatunków drzew dominuje sosna zajmując prawie 89 % powierzchni lasów, ponadto występuje dąb – 4,2 %, na mniejszych powierzchniach występują: modrzew (dla ochrony którego utworzono w 1957 r. rezerwat „Modrzewiowa Góra” – w północnej części gminy), olsza, brzoza, jodła, buk, świerk, jesion, topola, osika i grab.

W lasach Nadleśnictwa Herby występują siedliska: las mieszany świeży – 24,5 %, bór mieszany świeży – 20,4 %, bór mieszany wilgotny – 18,8 %, bór świeży – 17,1%, las mieszany wilgotny – 9,1 % a także las świeży i wilgotny, las mieszany bagienny, ols, bór wilgotny i bagienny, bór mieszany bagienny. Wśród gatunków drzew najliczniej reprezentowana jest sosna – 88 %, brzoza – 4,6%, olsza – 3,6 %, dąb – 2,4 %, występuje również modrzew, świerk i buk.

W większości lasów pozostałych, głównie prywatnych dominującym siedliskiem jest bór świeży – ok. 80 %, następnie bór mieszany świeży – ok. 15 %. Występują również olsy, lasy mieszane świeże i wilgotne, łąki wilgotne. Przeważający gatunek stanowi sosna – ok. 90 %. Występuje także brzoza – ok. 5 %, olcha czarna – ok. 2 % oraz dąb, modrzew, olcha szara, świerk, jawor, topola, i akacja.

Łąki i pastwiska tworzą półnaturalne zbiorowiska złożone z traw i bylin. Ciekawsza roślinność łąk i pastwisk występuje w dolinach cieków wodnych, gdzie rozwinęły się zbiorowiska typowe dla siedlisk podmokłych i wilgotnych.

Na siedliskach wtórnych, silnie zmienionych przez człowieka występują zbiorowiska ruderalne.

Tereny nieużytkowane rolniczo lokalnie objęte są procesem sukcesji ekologicznej, poprzez stopniowe zasiedlanie przez gatunki: brzozy, czeremchy, dębu, jarzębiny, rzadziej sosny, jeżyny, lokalnie tworząc zadrzewienia wzbogacające ekosystemy i stanowiące miejsca schronienia zwierząt.

Zwierzęta

Warunki klimatyczne oraz urozmaicone zbiorowiska roślinne zdecydowały o świecie zwierząt występujących na obszarze gminy.

Z ssaków występuje sarna, jeleni, dzik, lis, zając, jenot, kuna leśna, tchórz, borsuk, piżmak, norka amerykańska, mysz polna i zaroślówka.

Ptaki reprezentuje bocian biały, myszolew, skowronek polny, bażant, kuropatwa.

Świat płazów i gadów reprezentują: żmija zygzakowata, padalec, jaszczurki zwinka i żyworodna, kumak nizinny, żaba trawna, grzebiuszka ziemna, rzekotka drzewna, ropuchy szare, zielone i paskówki, traszki zwyczajne i grzebieniaste.

Występuje również wiele gatunków owadów, w tym jedno z najładniejszych gatunków motyli – rusalka pawik, modraszek ikar i cytrynek latolistek.

3.2. Analiza i ocena stanu środowiska przyrodniczego¹

Informacje zawarte w tym rozdziale zostały opracowane stosowanie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny. Analizę i ocenę stanu środowiska na obszarze gminy oparto na danych opublikowanych w najnowszym raporcie i publikacjach tematycznych o stanie środowiska w województwie śląskim oraz porównano z danymi zawartymi w poprzednich publikacjach WIOŚ. Uwzględniono również inne badania stanu środowiska wykonane na obszarze objętym opracowaniem.

Jakość wód

Bezpośrednio przy obszarze opracowania przepływa rzeka Pankówka.

Województwo śląskie jest jednym z najważniejszych regionów przemysłowych Polski. Skupisko najbogatszej w kraju bazy surowców mineralnych oraz związana z nią działalność przemysłowa, a także urbanizacja wywierają znaczący wpływ na środowisko wodne. Do istotnych problemów gospodarki wodnej na tym terenie zaliczono zagadnienia ilościowe związane z rozdysponowaniem wód powierzchniowych i podziemnych oraz jakościowe obejmujące: odprowadzanie nieoczyszczanych i niedostatecznie oczyszczanych ścieków komunalnych oraz przemysłowych, niedostateczną sanitację obszarów wiejskich i rekreacyjnych, a także zanieczyszczenia pochodzące ze źródeł rolniczych, stawów rybnych,

Najpoważniejszym problemem na terenie województwa nadal była silna presja na wody powierzchniowe ze strony gospodarki przemysłowej oraz komunalnej.

Lata 2013-2015 w zakresie badań i oceny stanu jednolitych części wód rzecznych (w tym zbiorników zaporowych) będą drugą i końcową częścią sześcioletniego cyklu gospodarowania wodami (2010-2015). Głównym celem zadania jest dostarczenie wiedzy o stanie ekologicznym (lub potencjale ekologicznym) i stanie chemicznym rzek w województwie, niezbędnej do gospodarowania wodami w dorzeczach, w tym do ich ochrony przed eutrofizacją i zanieczyszczeniami antropogenicznymi. Zgodnie z Programem Państwowego Monitoringu Środowiska województwa śląskiego na lata 2013-2015 (www.katowice.pios.gov.pl), w ramach podsystemu monitoringu jakości wód powierzchniowych

W 2015 roku badania monitoringowe prowadzono w 129 punktach pomiarowych zlokalizowanych na 105 jednolitych częściach wód powierzchniowych (jcw). Badaniami objęte były rzeki – 122 punktów oraz zbiorniki zaporowe – 7

¹ Raport: „Stan środowiska w województwie śląskim w 2015 roku”, WIOŚ w Katowicach, Katowice 2016 r.

punktów. Z powodu okresowego braku przepływu nie było możliwe wykonanie wszystkich badań w 2 punktach pomiarowych zlokalizowanych w dorzeczu Wisły: potoku Kozi Bród (dopływ Białej Przemszy) oraz Wąwolnicy (dopływ Przemszy), badanych w zakresie monitoringu operacyjnego substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego.

Wyniki klasyfikacji w 2015 roku wykazały, że w dalszym ciągu największy wpływ na ocenę stanu/potencjału ekologicznego wód w województwie śląskim miały elementy biologiczne, których wartości graniczne ustalone dla dobrego stanu wód tj. dla I i II klasy zostały przekroczone w 67% jcw. Elementy fizykochemiczne z grup 3.1-3.5 przekraczały wartości graniczne dobrego stanu w 41% jcw, a elementy fizykochemiczne z grupy 3.6 tj. substancje z grupy zanieczyszczeń syntetycznych i niesyntetycznych w 13% jcw.

Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego

Gmina Panki została objęta *Programem ochrony powietrza dla strefy częstochowsko-lublinieckiej województwa śląskiego, w której stwierdzone zostały ponadnormatywne poziomy substancji w powietrzu*. W ramach opracowywania **Programu ochrony powietrza** (dalej: POP) dla strefy częstochowsko lublinieckiej podjęto współpracę z szeregiem organów i instytucji, które mogą wnieść istotny wkład w zasadniczych kwestiach dotyczących POP na etapie jego przygotowania oraz będą miały wpływ na realizację Programu. W ramach wstępnych uzgodnień, na etapie opracowywania Programu odbyły się spotkania z przedstawicielami samorządu terytorialnego (powiatów i gmin) strefy częstochowsko lublinieckiej, mające na celu przedstawienie problemów jakości powietrza i znalezienie optymalnych rozwiązań (sposobów), które pozwoliłyby ograniczyć niekorzystne zjawiska mające negatywny wpływ na jakość powietrza w strefie.

Gmina Panki znajduje się w strefie śląskiej monitoringu powietrza.

Głównymi źródłami emisji zanieczyszczeń pyłowych według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) były zakłady: przetwórstwa przemysłowego (48,9% emisji ogółem), wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych (41,3%) oraz górnictwa i wydobywania (9,4%). Wielkość emisji zanieczyszczeń pyłowych według wybranych sekcji PKD 2007 w latach 2010-2015 przedstawiono na wykresie 2. W 2015 roku największą emisję zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla) odnotowano w zakładach górnictwa i wydobywania (62,8% emisji ogółem), wprowadzających do atmosfery przede wszystkim metan, a w następnej kolejności w zakładach prowadzących działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego (22,7%) oraz jednostkach wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych (14,4%). Wielkość emisji zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla) według wybranych sekcji PKD 2007 w latach 2010-2015 przedstawiono na wykresie 3. Najwyższy stopień redukcji zanieczyszczeń pyłowych (99,8%), jak i gazowych (64,2%) spośród zakładów przemysłowych wyposażonych w urządzenia oczyszczające powietrze, uzyskały jednostki zajmujące się wytwarzaniem i zaopatrywaniem w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych.

Średnie roczne stężenia dwutlenku siarki w 2015 roku wynosiły od 7 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ w Ustroniu i Żółtym Potoku do 17 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ w Żywcu. W porównaniu do 2010 roku poziom tego zanieczyszczenia obniżył się średnio o około 6 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ w województwie śląskim, najznaczniej o 10 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ na stanowiskach w Bielsku-Białej i w Żywcu. W strefie śląskiej od 2014 roku na żadnym stanowisku nie jest przekroczony poziom 20 $\mu\text{g}/\text{m}^3$.

Stężenia dwutlenku siarki w 2015 roku wg kryterium ochrony zdrowia wykazały brak przekroczeń dopuszczalnej częstości przekraczania poziomów dopuszczalnych stężeń 1-godzinnych oraz 24-godzinnych. W 2015 roku najwyższe stężenie 1 godzinne wyniosło w Rybniku 231 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (66% poziomu dopuszczalnego). Najwyższe stężenie 24-godzinne wystąpiło 14 lutego 2015 roku w Rybniku, wynosząc 92 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (74% poziomu dopuszczalnego). W okresie sześciu lat na żadnym stanowisku nie wystąpiło przekroczenie poziomu dopuszczalnego stężeń 1-godzinnych oraz dopuszczalnej częstości przekraczania. Maksymalne stężenia 1-godzinne, stanowiące w 2010 roku około 50% i więcej poziomu dopuszczalnego obniżyły się w tym okresie na wielu stanowiskach o około 100 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. W 2015 roku prawie na

wszystkich stanowiskach stężenia były niższe niż 50% poziomu dopuszczalnego, poza Zabrzem i Rybnikiem, na których osiągnęły odpowiednio 57% i 66%. Stężenia 24-godzinne dwutlenku siarki przekroczyły w Żywcu w 2010 i 2012 roku poziom 125 µg/m³ i dopuszczalną częstość przekraczania o cztery dni oraz w 2012 roku w Rybniku o trzy dni.

W 2015 roku wartości średnie roczne dwutlenku azotu poza stacją komunikacyjną w Katowicach nie przekroczyły wartości dopuszczalnej 40 µg/m³, wynosząc od 24% (Złoty Potok) do ok. 76% (Katowice i Dąbrowa Górnicza). Na stacjach komunikacyjnych: w Katowicach przekroczyły poziom dopuszczalny o 46%, w Częstochowie osiągnęły 98% poziomu dopuszczalnego. Stężenia maksymalne 1-godzinne (poziom 200 µg/m³) 2-krotnie przekroczyły na stacji komunikacyjnej w Katowicach poziom o maksymalnie 4%, nie przekroczyły jednak dopuszczalnej częstości wynoszącej 18 razy w roku kalendarzowym.

Średnie roczne stężenia tlenków azotu na stacji w Złotym Potoku, oceniane wg kryterium ochrony roślin, wyniosło w 2015 roku 11 µg/m³ i nie przekroczyło poziomu dopuszczalnego 30 µg/m³. W okresie sześciu lat maksymalne stężenie wystąpiło w 2010 roku i wyniosło 15 µg/m³. W 2015 roku maksymalne stężenia 8-godzinne tlenku węgla nie przekroczyły poziomu dopuszczalnego (10000 µg/m³) na żadnym ze stanowisk i wynosiły od 22% do 61% wartości dopuszczalnej. Najwyższa wartość wystąpiła w Rybniku (6080 µg/m³). W porównaniu do 2014 roku, na trzech stanowiskach stężenia obniżyły się (Bielsko-Biała o 19%, Cieszyn o 26% i Wodzisław o 2%), na sześciu wzrosły (Dąbrowa Górnicza o 22%, Zabrze o 68%, Rybnik o 57%, Częstochowa o 12%) oraz na dwóch stacjach komunikacyjnych Katowice o 25%, Częstochowa o 32%. W latach 2010-2015 wartości maksymalne 8-godzinne najbardziej obniżyły się w Cieszynie o 61% i Bielsku-Białej o 44%. Najwyższe średnie z maksymalnych ośmiogodzinnych w tych latach wystąpiły w Rybniku, Zabrzu i Częstochowie, najniższe w Katowicach i Cieszynie. W omawianym okresie wartości maksymalne 8-godzinne na żadnym stanowisku nie przekroczyły wartości dopuszczalnej. Najwyższą wartość zanotowano w 2011 roku – w Rybniku 8800 µg/m³, co stanowiło 88% wartości dopuszczalnej. W 2015 roku średnie roczne stężenia benzenu nie przekroczyły poziomu dopuszczalnego (5 µg/m³). Maksymalne stężenia 8-godzinne tlenku węgla w latach 2010–2015 (Katowice 1 i Częstochowa 1- stanowiska tła miejskiego, Katowice 2 i Częstochowa 2 - stanowiska komunikacyjne) żadnym stanowisku pomiarowym, wynosząc od 25% do 76% wartości dopuszczalnej. Na stanowiskach, na których pomiary prowadzone były w sposób automatyczny stężenia wyniosły: w Dąbrowie Górniczej – 2,3 µg/m³, w Rybniku - 3,8 µg/m³, w Częstochowie – 1,5 µg/m³, Czerwionce Leszczynach – 3,9 µg/m³. Na stanowiskach pomiarów metodą pasywną stężenia wyniosły od 1,3 µg/m³ do 3,4 µg/m³. W porównaniu do 2014 roku spadek nastąpił na 6 stanowiskach (Katowice, Czerwionka Leszczyny, Bielsko-Biała, Częstochowa, Czechowice-Dziedzice), wzrost stężeń o 24% w Rybniku, w Dąbrowie Górniczej stężenia pozostały na tym samym poziomie. W województwie śląskim do końca 2012 roku badania benzenu metodą automatyczną prowadzono na dwóch stanowiskach. W kolejnych latach rozbudowano sieć pomiarową o kolejne analizatory, do pięciu stanowisk. Najniższe stężenia wyznaczone tą metodą występują w części północnej i północno-wschodniej województwa, poniżej 1,5 µg/m³, w aglomeracji górnośląskiej nie przekraczają 2,3 µg/m³. Stężenia średnie roczne na poziomie ok. 80% wartości dopuszczalnej występują w obszarach południowo-zachodnich województwa (Rybnik, powiat rybnicki), w sezonie grzewczym (pora chłodna) 2015 roku wynosiły około 6 µg/m³. Stężenia zimą na wszystkich stanowiskach są prawie trzykrotnie wyższe niż latem. Średnie roczne stężenia pyłu zawieszonego PM₁₀ w latach 2010–2015 w województwie śląskim wykazują dużą zmienność.

W 2015 roku wartości średnie roczne stężeń pyłu zawieszonego PM₁₀ wyniosły: • w aglomeracji górnośląskiej od 39 µg/m³ (Katowice ul. Kossutha i Tychy) do 47 µg/m³ (Gliwice), • w aglomeracji rybnicko-jastrzębskiej – od 41 µg/m³ (Żory) do 47 µg/m³ (Rybnik), • w Bielsku-Białej - 35 µg/m³, • w Częstochowie – 32 µg/m³ (stacja tła miejskiego ul. Baczyńskiego) do 45 µg/m³ (stacja komunikacyjna ul. Armii Krajowej), • w strefie śląskiej od 23 µg/m³ (Ustroń) do 52 µg/m³ (Pszczyna). W porównaniu do 2014 roku stężenia średnie roczne: • w aglomeracji górnośląskiej zmniejszyły się na 6 stanowiskach najznaczniej w Tychach o 13%, w Dąbrowie Górniczej pozostały na tym samym poziomie, co w roku poprzednim, • w aglomeracji rybnicko-jastrzębskiej zmniejszyły się na stanowiskach w Rybniku o 11%, w Żorach pozostały na tym samym poziomie, jak w roku 2014, • w strefie Bielsko-Biała miasto zmniejszyły się o 6%, • w strefie Częstochowa miasto zmniejszyły się o 11% (stacja tła miejskiego) oraz o 8% na stacji komunikacyjnej, • w strefie śląskiej zmniejszyły się na 11 stanowiskach (najznaczniej w Ustroniu o 17%), w Lublińcu pozostały na takim poziomie jak

w 2014 roku, wzrosły w Myszkowie o 12%. W 2010 roku przekroczenia poziomu dopuszczalnego stężeń średnich rocznych występowały na 86% stanowisk pomiarowych, w 2015 liczba stanowisk z przekroczeniami zmniejszyła się do 54%. Obniżył się średni dla województwa poziom przekroczeń z 15 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ w 2010 roku do 5 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ w 2015 roku. W 2015 roku liczba przekroczeń dopuszczalnego poziomu stężeń 24-godzinnych pyłu zawieszonego PM10 była wyższa niż dopuszczalna częstość i wynosiła w: • aglomeracji górnośląskiej – od 69 w Sosnowcu do 110 dni w Gliwicach, • aglomeracji rybnicko-jastrzębskiej – od 85 w Żorach do 103 dni w Rybniku, • w Bielsku-Białej – 59 dni, • w Częstochowie – od 46 do 96 dni na stacji komunikacyjnej, • w strefie śląskiej - od 16 dni w Ustroniu, 20 w Złotym Potoku do 117 dni w Pszczynie. W porównaniu do 2014 roku, częstości przekroczeń w 2015 roku: • w aglomeracji górnośląskiej – na 6 z 7 badanych stanowisk zmniejszyły się, wzrosły o 11 przekroczeń w Dąbrowie Górniczej, • w aglomeracji rybnicko-jastrzębskiej zmniejszyły się w Rybniku o 22 i Żorach o 4 przekroczenia, • w Bielsku-Białej zmniejszyły się o 15 przekroczeń, • w Częstochowie zmniejszyły się o 7 przekroczeń na stacji tła miejskiego oraz o 35 na stacji komunikacyjnej, • w strefie śląskiej wzrosły o 4 przekroczenia w Lublińcu i Zawierciu, o 22 w Myszkowie, zmniejszyły się o jeden dzień w Złotym Potoku gm. Janów, o 8 dni w Cieszynie, o 16 w Żywcu, o 21 w Pszczynie i Ustroniu, o 23 w Wodzisławiu, o 25 w Knurowie i Tarnowskich Górach oraz o 27 w Godowie. W 2010 roku liczba przekroczeń była znacznie wyższa niż w 2015 roku. Na czterech stanowiskach w strefie śląskiej (Godów, Knurów, Pszczyna, Wodzisław) przekraczała nawet o około 110 dni dopuszczalną częstość. Z roku na rok zmniejszała się liczba przekroczeń. Od roku 2014, początkowo na jednym stanowisku w Złotym Potoku gm. Janów, a od 2015 roku również w Ustroniu liczba ta była niższa niż 35 dni.

W 2015 roku wartość dopuszczalna stężenia średniego rocznego pyłu zawieszonego PM2,5, wynosząca 25 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, poza stanowiskiem tła regionalnego w Złotym Potoku (gmina Janów), została przekroczona od 4% do 40%, na 8 z 9 stanowisk wykorzystanych w ocenie rocznej i wyniosła: w aglomeracji górnośląskiej – 27 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ w Katowicach ul. Kossutha, 31 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ w Gliwicach i 33 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ w Katowicach ul. Plebiscytowa/A4 (stacja komunikacyjna), w aglomeracji rybnicko-jastrzębskiej - 28 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, w strefie Bielsko-Biała miasto - 26 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, • w strefie Częstochowa miasto - 26 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, w strefie śląskiej - od 19 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ w Złotym Potoku do 35 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ w Godowie. W porównaniu z rokiem 2014 na wszystkich stanowiskach stężenia średnie roczne pyłu PM2,5 zmniejszyły się: w aglomeracji górnośląskiej o 18% w Katowicach ul. Kossutha, o 16% w Gliwicach, o 13% w Katowicach ul. Plebiscytowa/A4 (stacja komunikacyjna), w aglomeracji rybnicko-jastrzębskiej pozostały na tym samym poziomie jak w 2014 roku, w strefie Bielsko-Biała miasto o 10%, • w strefie Częstochowa miasto o 13%, w strefie śląskiej o 10% w Złotym Potoku (gmina Janów), o 15% w Tarnowskich Górach oraz o 13% w Godowie.

Klimat akustyczny

Aktualnie obowiązującym aktem prawnym normującym dopuszczalne poziomy hałasu jest *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. (t.j. Dz.U. z 2014 r. poz. 112)* Wartości te muszą stanowić bezwzględnie przestrzegana normę w odniesieniu do nowo planowanych terenów. Wartości poziomów dopuszczalnych zależne są od funkcji urbanistycznej jaką spełnia dany teren. Dla terenów wymagających intensywnej ochrony przed hałasem określone są najniższe poziomy dopuszczalne, natomiast dla terenów gdzie ochrona przed hałasem nie jest zagadnieniem krytycznym poziomy dopuszczalne są najwyższe.

Ochrona przed hałasem w rozumieniu przyjętej ustawy Prawo ochrony środowiska polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności na utrzymaniu poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub, co najmniej na tym poziomie, oraz zmniejszeniu poziomu hałasu co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany. Realizacja tego zapisu wymaga znajomości klimatu akustycznego środowiska. Oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska (Prawo ochrony środowiska art. 117).

Tabela 3. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu - z wyłączeniem hałasu powodowanego przez linie elektroenergetyczne oraz starty, lądowania i przeloty statków powietrznych wyrażone wskaźnikami LAeqD i LAeqN, które to wskaźniki mają zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska, w odniesieniu do jednej doby

Klasa standardu akustycznego	Przeznaczenie terenu	Dopuszczalny poziom hałasu A [dB]			
		Drogi lub linie kolejowe 1)		Pozostałe obiekty i grupy źródeł hałasu	
		LAeqD przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom dnia	LAeqN przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom nocy	LAeqD przedział czasu odniesienia równy 8 najmniej korzystnym godzinom dnia kolejno po sobie następującym	LAeqN przedział czasu odniesienia równy 1 najmniej korzystnej godzinie nocy
1.	A. Strefa ochronna „A” uzdrowiska B. Tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
2.	A. Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej B. Tereny zabudowy związanej ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży C. Tereny domów opieki społecznej D. Tereny szpitali w miastach	55	50	50	40
3.	A. Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego B. Tereny zabudowy zagrodowej C. Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe D. Tereny mieszkaniami-usługowe	60	50	55	45
4.	A. Tereny w strefie śródmiejski miast powyżej 100tys. mieszkańców	65	55	55	45

1) wartości określone dla dróg i linii kolejowych stosuje się także dla torowisk tramwajowych poza pasem drogowym

Tabela 4 Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez linie elektroenergetyczne oraz starty, lądowania i przeloty statków powietrznych wyrażone wskaźnikami LDWN i LN, które to wskaźniki mają zastosowanie do prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony środowiska przed hałasem

Klasa standardu akustycznego	Przeznaczenie terenu	Dopuszczalny poziom hałasu A [dB]			
		Drogi lub linie kolejowe 1)		Pozostałe obiekty i grupy źródeł hałasu	
		LDWN przedział	LN przedział	LDWN przedział	LN przedział

		czasu odniesienia równy wszystkim dobom roku	czasu odniesienia równy wszystkim porom nocy	czasu odniesienia równy wszystkim dobom roku	czasu odniesienia równy wszystkim porom nocy
1.	C. Strefa ochronna „A” uzdrowiska D. Tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
2.	E. Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej F. Tereny zabudowy związanej ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży G. Tereny domów opieki społecznej H. Tereny szpitali w miastach	55	50	50	40
3.	E. Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego F. Tereny zabudowy zagrodowej G. Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe H. Tereny mieszkaniami-usługowe	60	50	55	45
4.	B. Tereny w strefie śródmiejski miast powyżej 100tys. mieszkańców	65	55	55	45

Hałas środowiskowy może być również rozpatrywany w kategoriach ocen subiektywnych. Państwowy Zakład Higieny opracował na podstawie badań ankietowych skalę subiektywnej uciążliwości zewnętrznych hałasów komunikacyjnych. Zgodnie z dokonaną klasyfikacją uciążliwość tego rodzaju hałasów w następujący sposób zależy od wartości poziomu równoważnego LAeq:

- mała uciążliwość LAeq < 52 dB,
- średnia uciążliwość 52 dB < LAeq < 62 dB,
- duża uciążliwość 63 dB < LAeq < 70 dB,
- bardzo duża uciążliwość LAeq > 70 dB (obszar zagrożenia).

Równoważny poziom dźwięku ściśle związany jest również z czasem jego trwania. Przenikający do środowiska hałas może być uciążliwy, czyli utrudniający życie, dokuczliwy, czyli powodujący szkodliwą uciążliwość oraz szkodliwy.

Na obszarze opracowania uciążliwości ze strony hałasu mogą występować w miejscowości Panki w związku z bliskim sąsiedztwem drogi wojewódzkiej nr 494. Tereny, na których ekspozycja jest hałas o szczególnie wysokim poziomie, przy którym zauważa się wyraźny wpływ na zdrowie, zalicza się do terenów o szczególnej uciążliwości hałasu. Obszary te wymagają szybkiej i bezwarunkowej interwencji w zakresie ochrony przeciwdźwiękowej. Natomiast obszary, na których występuje hałas o poziomie umiarkowanym, wymagają w dalszej kolejności zabiegów w zakresie ochrony przeciwdźwiękowej. Na obszarze opracowania nie były wykonywane pomiary natężenia hałasu w ramach monitoringu państwowego.

Zagrożenie powodziowe

Zgodnie z mapami zagrożenia powodziowego, sporządzonymi przez Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej, zawierającej m.in. granice zasięgu wód o prawdopodobieństwie wystąpienia $q=1\%$ (tj. średnio raz na 100 lat) oraz $q=10\%$ (tj. raz na 10 lat) ustalono, że część obszarów objętą zmianą studium znajduje się :

- częściowo na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34 lit. a Prawa wodnego, t.j. obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%,
- poza obszarem szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34 lit. b Prawa wodnego, t.j. obszaru, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%,

- poza obszarem szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34 lit. c Prawa wodnego, j.j. obszaru między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowych lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano trasę wału,
- częściowo na obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2%.

3.3. Potencjalne zmiany w środowisku w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu

Środowisko przyrodnicze na obszarze opracowania stale ulega przeobrażeniom funkcjonalno- strukturalnym w związku z rozwojem gospodarczym gminy i nowo powstającymi obiektami i funkcjami w najbliższym otoczeniu przedmiotowego terenu. Analizując potencjalne zmiany w środowisku w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu wzięto pod uwagę istniejące zagospodarowanie terenu oraz możliwe zmiany tego zagospodarowania w przyszłości związane z pełną realizacją zabudowy w oparciu o wydane liczne decyzje administracyjne.

Obecnie obszar objęty ustaleniami zmiany studium jest nie zainwestowany, są to tereny rolnicze i nieużytki, w sąsiedztwie których zlokalizowana jest zabudowa oraz istniejące tereny zabudowy mieszkaniowej. Studium z mocy ustawy z mocy ustawy stanowi podstawę polityki przestrzennej dla prowadzenia działań inwestycyjnych. Zaniechanie realizacji ustaleń zmiany studium może spowodować naruszenie stanu środowiska, zwłaszcza poprzez niewłaściwe zagospodarowanie i użytkowanie terenów, naruszenie wartości przyrodniczych a także degradację przestrzeni stanowiącej środowisko życia człowieka, zanieczyszczenia wód i gleb ściekami bytowymi w związku z brakiem zapisów regulujących gospodarkę wodno-ściekową.

4. STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARZACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM

Uznanie planowanego zagospodarowania, mogącego potencjalnie, bądź zawsze znacząco oddziaływać na środowisko następuje na podstawie wiedzy o powierzchni zabudowy, jaką jest powierzchnia terenu zajęta przez wszystkie elementy przedsięwzięcia, powodujące zabudowanie lub utwardzenie nieruchomości. Równie istotna jest lokalizacja planowanej zabudowy względem obszarów objętych ochroną prawną. Należy zaznaczyć, że integralną częścią omawianych przedsięwzięć jest „towarzysząca infrastruktura”, czyli wszelkie elementy przedsięwzięcia, inne, niż budowlane. Ich obecność również należy uwzględnić przy kwalifikacji przedsięwzięcia.

Spośród wyznaczonych w projekcie zmiany studium funkcji, znamiona znaczącego na przyrodę i środowisko oddziaływania nosi inwestycja z zakresu łączności publicznej. Ustalenia zmiany studium nie precyzują dokładnej lokalizacji przedsięwzięcia.

Pozostałe funkcje z uwagi na niewielką powierzchnię zajmowanych ustaleń, specyfikę zagospodarowania i przyjęte rozwiązania z zakresu gospodarki wodno – ściekowej, gospodarki odpadami i uzbrojenia terenu nie będą w sposób znaczący oddziaływać na środowisko.

5. PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Obszar objęty zmianą studium położony jest w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 325. W związku z tym obowiązują zakazy w zagospodarowaniu terenu objętego zmianą studium. Podstawowy kierunek ochrony dla wód podziemnych w ramach tego zbiornika to ograniczenie niekontrolowanego odprowadzania ścieków do gruntu i wód powierzchniowych, poprzez kontynuowanie w gminie inwestycji w zakresie gospodarki ściekowej oraz działań porządkujących gospodarkę odpadami.

Dla Główny Zbiornik Wód Podziemnych GZWP 325 – Częstochowa W, projektowany jest obszar ochronny, znajdujący się w części na terenie Gminy Panki, określony na rysunku studium. Projektowany obszar ochronny zbiornika wód

podziemnych planowany jest do ustanowienia w trybie ustawy Prawo wodne, w zależności od zapisów planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy. Dla ustanowionych obszarów ochronnych GZWP będą obowiązywać zakazy i ograniczenia określone w przepisach odrębnych.

6. PRAWNE FORMY OCHRONY PRZYRODY

Na obszarze objętym ustaleniami zmiany studium nie występują obszarowe formy ochrony przyrody.

W granicach gminy Panki znajdują się:

- rezerwat przyrody „Modrzewiowa Góra”, (poza obszarami objętymi zmianą studium),
 - Park Krajobrazowy „Lasy nad Górną Liswartą”, (poza obszarami objętymi zmianą studium),
 - pomniki przyrody, (poza obszarami objętymi zmianą studium),
 - lasy ochronne. (poza obszarami objętymi zmianą studium),
 - krajowy korytarz spójności obszarów chronionych „Modrzewiowa Góra – Dębowa Góra: ID:K2 (poza obszarami objętymi zmianą studium),
 - korytarz spójności obszarów chronionych „Liswarta” ID:M2 (poza obszarami objętymi zmianą studium),
 - korytarz migracji ssaków kopytnych „Lasy nad Górną Liswartą”, typ: obszar węzłowy (poza obszarami objętymi zmianą studium),
 - korytarz migracji ssaków drapieżnych „Lasy nad Górną Liswartą”, typ węzłowy (poza obszarami objętymi zmianą studium),
 - regionalny korytarz migracji ptaków „Dolina Warty – Lasy Lublinieckie” (w obszarze objętym zmianą studium).
- „Modrzewiowa Góra” Rezerwat znajduje się w zarządzie Nadleśnictwa Kłobuck, w leśnictwie Zwierzyniec. Obejmuje 49,27. Rezerwat chroni istniejące niewielkie fragmenty lasu, które ze względu na wiek, położenie i strukturę, można uznać za naturalny i tworzący miejscowy ekotyp. Jest to las mieszany, z dużym udziałem modrzewia polskiego w wieku 100-170 lat. Spotkać można również dęby w wieku ponad 200 lat. Na terenie rezerwatu występuje szereg gatunków roślin i zwierząt objętych ochroną gatunkową. Z roślin występują: kruszyna pospolita, marzanka wonna, konwalia majowa. Spośród zwierząt: chrząszcze biegaczowate, tęczniki, z motyli – mieniak tęczowiec, z płazów – traszki, ropuchy. Niektóre rzadsze gatunki ptaków jak: kobuz, pustułka, sowa uszata, dzięcioł zielony i dzięcioł czarny.
 - Park Krajobrazowy „Lasy nad Górną Liswartą” utworzony na mocy Rozporządzenia Wojewody Częstochowskiego Nr 28/98 z 21 grudnia 1998 roku, od 1 stycznia 2000 roku wchodzi w skład „Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego na mocy Rozporządzenia Wojewody Śląskiego Nr 222/99 z dnia 19 listopada 1999 roku. Park Krajobrazowy Lasy nad Górną Liswartą obejmuje zwarty kompleks leśny położony na zachód od Częstochowy, na zachodnim skraju Wyżyny Śląsko-Krakowskiej. Obszar Parku stanowi niekę, środkiem której płynie Liswarta, wypływająca na wysokości 315m.n.p.m w pobliżu miejscowości Mzyki. Rzeka płynie szeroką na kilkaset metrów doliną w otoczeniu lasów, łąk oraz zabudowań wsi. Jej największymi dopływami w obrębie Parku są: Olszynka, Turza i Potok Jeżowski. Lasy zajmują tu 63% powierzchni Parku i jego otuliny, 31% zajęte jest przez użytki rolne, pozostałą część stanowią tereny zabudowane i stawy (ok.6 %). Lesistość samego parku to 66%. Wśród lasów Parku przeważają bory mieszane świeże oraz wilgotne, w drzewostanie dominuje sosna zwyczajna. Wzdłuż cieków rosną bogate lasy łąkowe z cennym zbiorowiskiem podgórnego łągu jesionowego. Cennymi zespołami leśnymi są także spotykane w południowej części Parku grądy niskie z udziałem jesionu i olszy oraz świetlista dąbrowa ze stanowiskami roślin ciepłolubnych. Wśród zbiorowisk roślinności nieleśnej w Parku na uwagę zasługują wrzosowiska, wilgotne łąki oraz zespoły roślinności wodno-torfowiskowej. Największą osobliwością jest stanowisko pomnikowe różanecznika katawbijskiego (gm. Kochanowice). Dużą grupę gatunków rzadkich stanowią rośliny górskie: widłak wroniec, ciemiężca zielona. Spośród innych gatunków rzadkich na uwagę zasługują: wawrzynek wilczełyko, lilia

złotogłów, mieczyk dachówkowaty, storczyki, rosiczka okrągłolistna. Najcenniejszym elementem fauny Parku są ptaki, znajdujące tu dogodne warunki gniazdowania. Stwierdzono tu gniazdowanie 127 gatunków ptaków. Do bardzo cennych przedstawicieli awifauny lęgowej należą: bielik, rybołów, orlik krzykliwy, błotniaki, bocian czarny. W grupie drobnych ssaków na uwagę zasługują: popielica, koszatka, ryjówka aksamitna i malutka oraz kilka gatunków nietoperzy. Wśród gadów najrzadszy jest gniewosz plamisty. Fauna płazów liczy 12 gatunków. W granicach Parku znajdują się cztery rezerваты przyrody: leśno-florystyczne "Cisy nad Liswartą", "Cisy w Łebkach"- gm.Herby oraz leśne "Rajchowa Góra" - gm.Boronów i "Łęg nad Młynówką" - Gm. Ciasna. Znajdują się tu również użytki ekologiczne: "Bagno w Jeziorze", "Jezioro", i "Bagienko w Pietrzakach" oraz projektowany użytk Brzoza. Spośród kilkudziesięciu pomników przyrody warto wymienić głaz narzutowy w Olszynie czy okazałe dęby szypułkowe w Boronowie.

6.1 Ochrona dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

Na obszarze opracowania nie występują zabytki wpisane do gminnej ewidencji i rejestru zabytków oraz brak istniejących stanowiska archeologiczne. W części terenu zmiany studium znajduje się strefa ochrony archeologicznej.

6.3 Obszary proponowane do objęcia ochroną

Zmianą studium nie proponuje się nowych form ochrony przyrody.

6.4 Zagrożenia obszarów o dużych walorach przyrodniczych ze szczególnym uwzględnieniem obszarów Natura 2000

Na obszarze opracowania nie występują obszary Natura 2000.

7. ANALIZA I OCENA CELÓW OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONYCH NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Projekt zmiany studium uwzględnia cele ochrony środowiska zawarte w wielu dokumentach strategicznych opracowanych na szczeblu krajowym i regionalnym, a także zawarte w dyrektywach UE. Integracja z Unią wyznaczyła zupełnie nowe ramy dla rozwoju regionalnego. Dlatego projekt zmiany studium wyznacza nowe pole działań, między innymi dla ochrony i kształtowania środowiska oraz jego zasobów, środowiska kulturowego oraz tożsamości narodowej i regionalnej. Realizacja tych działań umożliwi włączenie naszego potencjału przyrodniczego w europejski system ekologiczny i wykorzystanie go dla turystyki i rekreacji. Dokumentami rangi międzynarodowej o charakterze przestrzennym, stanowiącym podstawę do formułowania celów ochrony środowiska w programach krajowych są konwencje międzynarodowe, przyjęte przez stronę polską, m.in.:

- Konwencja Berneńska o ochronie dzikiej fauny i flory europejskiej oraz ich siedlisk naturalnych z 1979 r.,
- Konwencja Ramsarska o obszarach wodno – błotnych z 1971 r. (ze zmianami),
- Konwencja Genewska w sprawie transgranicznego zanieczyszczenia powietrza na dalekie odległości z 1979 r. wraz z II protokołem siarkowym z 1994 r. (Oslo),
- Konwencja ONZ o ochronie różnorodności biologicznej z Rio de Janeiro, 1992 r.,
- Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z Rio de Janeiro – 1992 r.,
- Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z Kioto – 1997 r. wraz Protokołem.,
- Protokół Montrealski w sprawie substancji zubażających warstwę ozonową z 1987 r. wraz z poprawkami londyńskimi (1990 r.), wiedeńskimi (1992 r.),
- Europejska Konwencja Krajobrazowa, sporządzona we Florencji dnia 20 października 2000r.

Poniżej zestawiono cele i priorytety założone w ważniejszych dokumentach strategicznych :

DOKUMENTY SZCZEBLA KRAJOWEGO

→ **Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej**

Wśród dokumentów krajowych szczególnie znaczenie ma Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. W art. 5 i 74 Konstytucja określa zrównoważony rozwój jako zasadę, którą winno się kierować Państwo. Zgodnie z Konstytucją ustawa Prawo ochrony Środowiska oraz ustawy jej pokrewne zobowiązują do kierowania się zasadą zrównoważonego rozwoju na różnych etapach działań: planistycznych, realizacyjnych i zarządzania.

→ **„Polska 2025. Długookresowa strategia trwałego i zrównoważonego rozwoju”** Strategia wyznacza podstawy i związki dla rozwoju kraju, integrujące działania w dziedzinie polityki społecznej, gospodarczej, ochrony środowiska, a także gospodarki przestrzennej i regionalnej w Polsce. Dokument ten został opracowany jako rządowa strategia rozwoju. Jest to pierwszy w Polsce plan o takim charakterze. Zgodnie z zapisami konstytucyjnymi opiera się na zasadzie trwałego i zrównoważonego rozwoju. Definiuje go jako „proces, który charakteryzuje się dążeniem do osiągnięcia trwałego rozwoju gospodarczego i społecznego poprzez zapewnienie dostępu do zasobów zarówno odnawialnych, jak i nieodnawialnych, wzrostu jakości życia w czystym i naturalnym środowisku, wzrostu ekonomicznego dokonującego się poprzez bardziej efektywne wykorzystanie surowców i innych zasobów przyrody, racjonalizację zużycia energii i pracy, a także rozwój proekologicznych technologii oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego. Istotą tak rozumianego trwałego i zrównoważonego rozwoju jest powiązanie szybkiego rozwoju gospodarczego i wzrostu jakości życia ludności z poprawą stanu środowiska przyrodniczego i dążeniem do zachowania go w dobrym stanie dla przyszłych pokoleń”.

→ **„Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2020”**

Głównym celem KPZK jest określenie zasad realizacji polityki przestrzennej państwa, wśród których decydujące znaczenie ma przyjęcie zasady wysokiego i stabilnego wzrostu gospodarczego nad bezwarunkowym dążeniem do wyrównywania różnic terytorialnych przy jednoczesnym poszanowaniu środowiska naturalnego i dążeniu do osiągnięcia spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej.

Cele realizacyjne polityki ekologicznej państwa:

- wzmocnienie systemu zarządzania ochroną środowiska;
- ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody, zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii;
- dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego dla ochrony zdrowia mieszkańców Polski;
- ochrona klimatu.

W/w cele zgodne są z celami VI Programu Działań na Rzecz Środowiska UE oraz Strategią UE dotyczącą Trwałego Rozwoju. W związku z czym realizacja krajowej polityki ekologicznej wpisuje się w cele na poziomie całej Wspólnoty Europejskiej. Dokument ten określa priorytetowe pola działań w zakresie ochrony środowiska, co pozwala na skuteczną odpowiedź zarówno na wyzwania stawiane w wymiarze całej Ziemi, jak i na określone problemy napotkane na szczeblu europejskim, krajowym, regionalnym czy lokalnym. Do głównych priorytetów w okresie funkcjonowania programu zaliczono następujące zagadnienia: zmiana klimatu, przyroda i różnicowanie biologiczne, środowisko naturalne, zdrowie i jakość życia, zasoby naturalne i odpady.

Polityka ochrony środowiska Unii Europejskiej jest jedną z polityk wspólnotowych o najszerszym zasięgu. Jej zakres obejmuje wszystkie dziedziny życia społeczno - gospodarczego. Określa główne priorytety oraz zaplanowane działania w dziedzinie ochrony środowiska, o czym mówią w/w strategia i działania UE. Dokumenty regionalne odnoszące się do ochrony środowiska w województwie opolskim w szerokim zakresie nawiązują do ustaleń środowiskowych zawartych zarówno w opracowaniach krajowych i międzynarodowych. Kluczową zasadą polityki Samorządu Województwa jest zasada zrównoważonego rozwoju.

Ustanowione na poziomach międzynarodowym i krajowym cele polityki ekologicznej znalazły swoje odzwierciedlenie w opracowanych na poziomie regionalnym i lokalnym dokumentach strategicznych, takich jak programy ochrony środowiska czy plany gospodarki odpadami, stanowiących materiały wyjściowe do formułowania zapisów planu.

Polityka ochrony środowiska Unii Europejskiej jest jedną z polityk wspólnotowych o najszerszym zasięgu. Jej zakres obejmuje wszystkie dziedziny życia społeczno - gospodarczego. Określa główne priorytety oraz zaplanowane działania w dziedzinie ochrony środowiska, o czym mówią w/w strategia i działania UE. Dokumenty regionalne odnoszące się do ochrony środowiska w województwie dolnośląskim w szerokim zakresie nawiązują do ustaleń środowiskowych zawartych zarówno w opracowaniach krajowych i międzynarodowych. Kluczową zasadą polityki Samorządu Województwa jest zasada zrównoważonego rozwoju. Głównym dokumentem w regionie w zakresie środowiskowym jest „ Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2013 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2018”, którego nadrzędnym celem jest „ **Rozwój gospodarczy przy zachowaniu i poprawa stanu środowiska naturalnego województwa**”.

Naczelną zasadą Programu Ochrony Środowiska jest: zasada zrównoważonego rozwoju, umożliwiającą harmonizację rozwoju gospodarczego i społecznego z ochroną walorów środowiskowych.

Ponadto projekt zmiany studium uwzględnia zapisy dokumentów strategicznych o randze krajowej. Są to między innymi:

- Krajowy Program Zwiększania Lesistości, który jest instrumentem polityki leśnej w zakresie kształtowania przestrzeni przyrodniczej kraju,
- Krajowy Plan Gospodarki Odpadami określa zakres działania niezbędny do zaplanowania zintegrowanej gospodarki odpadami w kraju, w sposób zapewniający ochronę środowiska z uwzględnieniem obecnych i przyszłych możliwości technicznych i organizacyjnych.
- Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych jest programem inwestycji rozbudowy systemów oczyszczalni ścieków w sektorze komunalnym. Program pozwoli na wyeliminowanie nieoczyszczonych ścieków (pochodzących ze źródeł miejskich i aglomeracji) z wód powierzchniowych. Dokument dotyczy także poprawy jakości wód powierzchniowych, będących potencjalnym źródłem poboru dla ujęć komunalnych.

Ustanowione na poziomach międzynarodowym i krajowym cele polityki ekologicznej znalazły swoje odzwierciedlenie w opracowanych na poziomie regionalnym i lokalnym dokumentach strategicznych, takich jak programy ochrony środowiska czy plany gospodarki odpadami, stanowiących materiały wyjściowe do formułowania zapisów zmiany studium.

8. POTENCJALNY WPŁYW REALIZACJI USTALEŃ PROJEKTU ZMIANY STUDIUM NA ŚRODOWISKO

Realizacja ustaleń zmiany studium przyniesie ze sobą określony typ zagospodarowania i związane z nim przekształcenia. Na podstawie wykonanej identyfikacji typów oddziaływań na środowisko przyrodnicze dokonano waloryzacji jednostek urbanistycznych w zależności od elementów środowiska, na które będzie oddziaływać ich zagospodarowanie. W ten sposób wydzielono grupy jednostek, w których na skutek realizacji zmiany studium nastąpią istotne oddziaływania pozytywne lub negatywne.

Przy ocenie wpływu realizacji ustaleń zmiany na elementy środowiska posłużono się następującymi kryteriami dotyczącymi:

- charakteru zmian (bardzo korzystne, korzystne, niekorzystne, niepożądane, bez znaczenia),
- intensywności przekształceń (nieistotne, nieznaczne, zauważalne, duże, zupełne),
- bezpośredniości oddziaływania (bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane),
- okresu trwania oddziaływania (stałe, okresowe, epizodyczne, przejściowe),
- zasięgu oddziaływania (miejscowe, lokalne, ponadlokalne, regionalne, ponadregionalne),
- trwałości przekształceń (nieodwracalne, częściowo odwracalne, odwracalne, możliwe do rewaloryzacji).

8.1 Różnorodność biologiczna

Obecnie obszar opracowania wykazuje niski stopień zróżnicowania siedliskowego, a tym samym bioróżnorodności gatunkowej. W strukturze przyrodniczej obszaru objętego ustaleniami zmiany studium dominują agrocenozy z lokalnie występującą zielenią śródpolną.

8.2 Rośliny i zwierzęta

Uwarunkowania i struktura przyrodnicza obszaru opracowania stwarzają warunki dla bytowania głównie synantropijnych gatunków zwierząt. Lokalnie występująca w sąsiedztwie wyznaczonych w zmianie studium funkcji zabudowa poszczególnych obrębów stanowi miejsce schronienia ptaków.

Chronione gatunki ptaków, poza otwartymi terenami zieleni mogą również zasiedlać tereny zurbanizowane. Dlatego też przed rozpoczęciem budowlanych, modernizacyjnych prac powinna zostać wykonana inwentaryzacja przyrodnicza, która wyjaśni, czy w danym budynku, bądź w sąsiedztwie planowanej inwestycji gniazdują lub ukrywają się ptaki objęte ochroną. Jeżeli badania terenowe wykażą, że zniszczenie schronień gatunku chronionego jest konieczne, należy uzyskać stosowną zgodę właściwego organu ochrony środowiska oraz zapewnić temu gatunkowi zastępcze miejsca lęgowe których warunki naturalne i parametry środowiskowe będą zgodne z wymogami siedliskowymi tego gatunku. W przypadku prowadzenia prac budowlanych mogących zagrozić ptakom bytującym na terenie inwestycji lub ich siedliskom, organ nadzoru budowlanego zobowiązany jest do wstrzymania przeprowadzanych prac budowlanych, pod groźbą odpowiedzialności karnej osoby fizycznej będącej organem nadzoru budowlanego przewidzianej w art. 231 Kodeksu karnego. Ponadto zgodnie z art. 75 ustawy Prawo ochrony środowiska w trakcie prowadzenia prac budowlanych, inwestor realizujący przedsięwzięcie jest zobowiązany uwzględnić ochronę środowiska na obszarze prowadzenia prac.

Prace budowlane, a także tynkarskie nie mogą być prowadzone w otoczeniu zajętych przez ptaki gniazd znajdujących się w budynkach w okresie lęgowym.

Gatunki ptaków zasiedlające budynki i inne budowle można podzielić ze względu na miejsce gnieźdzenia:

1. Gnieźdzące na strychach, stropodachach - gołąb miejski, pustułka, pójdzka, jerzyk, wróbel domowy, mazurek, kopciuszek, rzadziej puszczyk;
2. Gnieźdzące na elewacjach w niewielkich szczelinach, otworach - szpak, kopciuszek, sikora bogatka i sikora modra, czasami sierpówka, grzywacz i muchołówka szara;
3. Gnieźdzące na elewacjach poprzez przyczepianie do ich powierzchni swoich gniazd: jaskółki oknówki;
4. Gnieźdzące na balkonach: gołąb miejski, sierpówki, czasami kosy, pustułki, kaczkę krzyżówkę;
5. Gnieźdzące w żywoplotach, pnączach na elewacjach budynków - kos dzwonic, szczygieł, zięba, kulczyk.

Od końca lutego do października do lęgów przystępują sierpówki, a w końcu marca i na początku kwietnia gniazda zakładają m. in. sikora bogatka i modra, wróbel domowy. Ten ostatni przystępuje do lęgów jeszcze w sierpniu. Najdłuższy sezon lęgowy ma gołąb miejski, może składać jaja w ciągu całego roku. Najwcześniej do lęgów przystępuje puszczyk, jednak w budynkach gniazduje stosunkowo rzadko. Niszczenie gniazd i siedlisk tych gatunków, jak również płoszenie ptaków, zagrożone jest karą grzywny lub aresztu (art. 127 pkt. 2 lit. e ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody).

Jeżeli przeprowadzone inwentaryzacje wykażą obecność ptaków, a podczas prowadzenia prac zostaną zniszczone ich siedliska (np. likwidacja wlotów na stropodach, usunięcie szczelin w ścianach), wówczas należy zwrócić się do odpowiedniego Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska o wydanie zgody na zniszczenie siedlisk ptaków chronionych. W ramach działań kompensacyjnych za utracone miejsca gniazdowania zaleca się rozwieszenie skrzynek lęgowych w miejscach, które poprzednio były zajmowane przez ptaki. Roboty ziemne oraz inne roboty związane z

wykorzystaniem sprzętu mechanicznego lub urządzeń technicznych, prowadzone w pobliżu drzew lub krzewów albo ich zespołów, mogą być wykonywane wyłącznie w sposób nieszkodzący drzewom lub krzewom. Niszczenie zieleni na skutek nieprawidłowego wykonywania robót ziemnych, niewłaściwego wykorzystania sprzętu mechanicznego albo urządzeń technicznych oraz zastosowaniem środków chemicznych w sposób szkodliwy dla roślinności jest niedopuszczalne i przewidziane są w tym przedmiocie administracyjne kary pieniężne, bądź nawet zapisy Kodeksu Karnego.

Usunięcie drzew lub krzewów z terenu nieruchomości może nastąpić za zezwoleniem wójta, burmistrza, prezydenta miasta, starosty, wydanym na wniosek władającego. Organ może uzależnić udzielenie zezwolenia od przeniesienia drzew lub krzewów we wskazane przez siebie miejsce albo zastąpienia drzew lub krzewów przewidzianych do usunięcia innymi drzewami lub krzewami.

Przed przystąpieniem do prowadzenia prac ziemnych i robót budowlanych należy każdorazowo przeprowadzić inwentaryzację pod kątem występowania chronionych gatunków roślin. W przypadku występowania stanowisk gatunków chronionych na terenach planowanych inwestycji w związku z realizacją ustaleń zmiany studium oraz ryzyka możliwości zniszczenia tych stanowisk, należy postępować, jak w wyżej opisanych przypadku ochrony ptaków.

Lokalnie występujące kompleksy leśne są potencjalnym miejscem schronienia nietoperzy, żerujących na sąsiednio zlokalizowanych polach uprawnych i łąkach. Realizacja ustaleń zmiany studium nie będzie zagrażać funkcjonowaniu tych gatunków, a w przypadku utraty potencjalnych żerowisk pozostają tereny alternatywne (sąsiednio zlokalizowane agrocenozy) do wykorzystania przez te gatunki.

Nie przewiduje się w związku z realizacją ustaleń zmiany studium działań mogących powodować szkody w zakresie zachowania gatunków roślin i zwierząt, pod warunkiem spełnienia wszelkich środków ostrożności w zakresie ochrony przyrody przy prowadzeniu prac budowlanych i użytkowania obiektów, a także zastosowania dobrych praktyk realizacji inwestycji oraz podejmowania działań zapobiegających i minimalizujących.

8.3 Wody powierzchniowe i podziemne

Obszar objęty zmianą studium w całości położony jest w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 325. Wskazuje się na zwiększone zagrożenie zanieczyszczenia wód gruntowych do czasu wykonania sieci kanalizacji sanitarnej.

Realizacja ustaleń zmiany studium nie będzie skutkowałą zwiększona produkcją ścieków i odpadów.

Skala i charakter oddziaływania realizacji ustaleń zmiany studium na zasoby i jakość wód będzie zależała od fazy realizacji danej inwestycji oraz od specyfiki pełnionej funkcji. Nie przewiduje w związku realizacją ustaleń ryzyka pogorszenia standardów jakości wód, bądź naruszenia zasobów krytycznych, o ile przestrzegane będą rozwiązania służące zapobieganiu i minimalizowaniu niekorzystnym oddziaływaniom na środowisko wodne. Wszelkie presje na środowisko gruntowo- wodne będą miały zasięg lokalny, ograniczony granicami poszczególnych funkcji, krótkotrwały, związany głównie z etapem budowy.

Przestrzeganie zasad gospodarki wodno-ściekowej stanowić będzie skutecznie narzędzie ochrony jakości i zasobów wodnych na obszarze opracowania.

8.4 Krajobraz

Realizacja ustaleń zmiany studium wprowadzi nowe elementy do istniejącej struktury krajobrazowej, którą tworzy obecnie mozaika pól uprawnych, zieleni śródpolnej i niewielkie kompleksy leśne.

Istotnym działaniem, służącym kształtowaniu krajobrazu jest przestrzeganie zasad ochrony i kształtowania ładu przestrzennego, które ujęto w zapisach obowiązującego studium, które obowiązuje również w stosunku do terenów planowanych.

Wszelkie zapisy dotyczące zasad ochrony i kształtowania ładu przestrzennego służą podejmowaniu właściwych dla zachowania walorów krajobrazowych działań związanych z kształtowaniem przestrzeni, nowym zagospodarowaniem, a zawarte są w punktach studium:

- II.2. – Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone z zabudowy,
- niniejszym punkcie II.3. – Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego i uzdrowisk, odnośnie środowiska, jego zasobów oraz przyrody,
- II.4. – Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej, na terenie gminy wyznaczono trzy obszary krajobrazu kulturowego do szczególnej ochrony,
- II.10. – Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej.

Ustalenia zmiany studium respektują ochronę zasobów i walorów krajobrazowych, a także kulturowych na obszarze opracowania. Porządkują przestrzeń i korzystnie wpłyną na odbiór wizualny lokalnego krajobrazu.

8.5 Jakość powietrza, klimat akustyczny

Wszelkie prowadzone roboty budowlane w związku z realizacją ustaleń zmiany studium będą wywoływać lokalny, tymczasowy i krótkotrwały wzrost stężeń zanieczyszczeń w powietrzu, szczególnie pyłów powstałych podczas przemieszczania mas ziemi oraz gazów emitowanych przez pojazdy obsługujące plac budowy. Zwiększy się również emisja hałasu i powstanie wibracji w związku z pracą urządzeń i maszyn oraz wzmożony transport podczas realizacji budowy. Jednak realizacja ustaleń nie będzie stanowić zagrożenia dla jakości środowiska atmosferycznego, nie powinna powodować uciążliwości, a niekorzystny wpływ prowadzonych robót budowlanych będzie miał charakter tymczasowy i zakończy się wraz z ukończeniem prac budowlanych.

Przeznaczenie wprowadzone zmianą studium nie wiąże się z zagrożeniem wprowadzenia zanieczyszczeń do powietrza oraz emisją hałasu.

8.6 Powierzchnia ziemi, gleby

Realizacja ustaleń zmiany studium skutkować będzie częściowym zniszczeniem aktywnej biologicznie warstwy glebowej i zmniejszeniem przestrzeni produkcyjnej gleb w przypadku wykonywania robót budowlanych, co będzie miało charakter trwały i okresowy.

Planowane przeznaczenie terenów użytkowanych rolniczo nie będzie wymagało zgodny na zmianę przeznaczenia na cele nierolnicze, gdyż na obszarze opracowania dominują gleby słabych klas bonitacyjnych. Ponadto prace budowlane związane będą z dużym naporem na wierzchnie warstwy gleby ciężkiego sprzętu co lokalnie może doprowadzić do zniszczenia wierzchnich warstw profilu glebowego. Przygotowanie fundamentów pod instalacje w sposób trwały naruszy strukturę profilu. Praca maszyn i urządzeń obsługujących plac budowy może stwarzać ryzyko wycieku paliwa i zanieczyszczenia gleb związkami ropopochodnymi.

Wskazuje się na konieczność właściwego zabezpieczenia placu budowy.

Wprowadzanie zieleni urządzonej i zachowanie współczynnika powierzchni biologicznie czynnej ograniczy infiltracyjne przenikanie zanieczyszczeń do gleb. Zachowaniu standardów jakościowych gleb sprzyjają również zapisy w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, w zakresie której ustala się zakaz wprowadzania ścieków do wód i do ziemi, a także zapisy z zakresu gospodarki odpadami.

Oddziaływanie na gleby będzie mieć charakter lokalny i krótkotrwały, związany z prowadzeniem prac ziemnych w związku z przygotowaniem gruntu do budowy. Realizacja ustaleń studium będzie mieć charakter częściowo odwracalny w kontekście wpływu na środowisko glebowe.

8.7 Zabytki, krajobraz kulturowy

Na obszarze opracowania nie występują zabytki wpisane do gminnej ewidencji i rejestru zabytków oraz brak istniejących stanowiska archeologiczne. W części terenu zmiany studium znajduje się strefa ochrony archeologicznej. Zmiana studium nie wprowadza zmian w zakresie ustaleń ochrony dziedzictwa kulturowego oraz nie narusza swoimi ustaleniami zasad jej ochrony.

8.8 Obszary chronione

W granicach gminy Panki znajdują się:

- rezerwat przyrody „Modrzewiowa Góra”, (poza obszarami objętymi zmianą studium),
- Park Krajobrazowy „Lasy nad Górną Liswartą”, (poza obszarami objętymi zmianą studium),
- pomniki przyrody, (poza obszarami objętymi zmianą studium),
- lasy ochronne. (poza obszarami objętymi zmianą studium),
- krajowy korytarz spójności obszarów chronionych „Modrzewiowa Góra – Dębowa Góra: ID:K2 (poza obszarami objętymi zmianą studium),
- korytarz spójności obszarów chronionych „Liswarta” ID:M2 (poza obszarami objętymi zmianą studium),
- korytarz migracji ssaków kopytnych „Lasy nad Górną Liswartą”, typ: obszar węzłowy (poza obszarami objętymi zmianą studium),
- korytarz migracji ssaków drapieżnych „Lasy nad Górną Liswartą”, typ węzłowy (poza obszarami objętymi zmianą studium),
- regionalny korytarz migracji ptaków „Dolina Warty – Lasy Lublinieckie” (w obszarze objętym zmianą studium).

Wprowadzone zmianą studium obszary są niewielkie obszarowo a zasięg oddziaływania ich realizacji zamyka się w granicach inwestycji i pozwala na stwierdzenie braku istotnego wpływu na obszary ochrony przyrodniczej oraz naruszenie celów ich ochrony.

Wprowadzone obszary pod rozwój zabudowy mieszkaniowej zlokalizowane są jako uzupełnienie istniejącej struktury osadniczej i znajdują się we wnętrzach ukształtowanych jednostek osadniczych. Obszary rozwoju infrastruktury technicznej zostały ustalone jako poszerzenie istniejących obszarów infrastrukturalnych. Wielkość obszarów oraz ich lokalizacja pozwala na stwierdzenie braku oddziaływania na obszary ochrony przyrodniczej oraz braku wpływu na funkcjonowanie korytarzy ekologicznych na obszarze gminy. Wprowadzone projektowane obszary zmiany studium w granicach korytarza migracji ptaków „Dolna Warty – Lasy Lublinieckie” ze względu na małą powierzchnie tych obszarów, nie będą miały istotnego wpływu na migrację zwierząt w obszarze.

8.9 Oddziaływanie ustaleń zmiany studium na zdrowie i warunki życia ludzi

Chwilowe i lokalne uciążliwości mogą powodować emisje gazowe i pyłowe związane z organizowaniem placu budowy poszczególnych inwestycji, jak i pracy maszyn i urządzeń obsługujących teren budowy, jednak uciążliwości te miną z momentem zakończenia prac. Uciążliwości te związane również będą z emisją hałasu.

Nie przewiduje się w związku z realizacją ustaleń zmiany studium ryzyka poważnych awarii oraz zagrożenia zdrowia i życia mieszkańców.

8. 10 Oddziaływanie ustaleń zmiany studium na otoczenie i oddziaływania skumulowane

Wprowadzone zmianą studium obszary są niewielkie obszarowo a zasięg ich oddziaływania zamyka się w granicach inwestycji. Nie przewiduje się powstania oddziaływań skumulowanych w związku z realizacją ustaleń zmiany studium.

9. PROGNOZA ZMIAN ŚRODOWISKA W WYNIKU REALIZACJI USTALEŃ ZMIANY STUDIUM

Przy sporządzaniu prognozy, jako podstawowe założenie przyjęto, że autorzy projektu zmiany studium uwzględnili wszystkie aspekty ochrony środowiska. Zapisy ustaleń zmiany studium przygotowane zostały w sposób umożliwiający w maksymalnym stopniu ograniczenie oddziaływania przyszłych aktywności na stan środowiska przyrodniczego i zdrowie mieszkańców. Szczegółowe warunki lokalizacji nowych inwestycji muszą być ustalone z uwzględnieniem przepisów szczególnych, dotyczących m.in. ochrony środowiska, co stanowi dodatkowe zabezpieczenie przed potencjalną degradacją środowiska.

Celem otrzymania metodologicznej przejrzystości prognozy oddziaływania ustaleń zmiany studium na środowisko dokonano klasyfikacji terenów o określonym w zmianie studium przeznaczeniu pod kątem potencjalnych zagrożeń stanu środowiska, mogących wystąpić w wyniku realizacji ustaleń zmiany studium.

Przy ocenie wpływu realizacji ustaleń zmiany studium na elementy środowiska posłużono się następującymi kryteriami dotyczącymi:

- charakteru zmian (bardzo korzystne, korzystne, niekorzystne, niepożądane, bez znaczenia),
- intensywności przekształceń (nieistotne, nieznaczne, zauważalne, duże, zupełne),
- bezpośredniości oddziaływania (bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane),
- okresu trwania oddziaływania (stałe, okresowe, epizodyczne, przejściowe),
- zasięgu oddziaływania (miejscowe, lokalne, ponadlokalne, regionalne, ponadregionalne),
- trwałości przekształceń (nieodwracalne, częściowo odwracalne, odwracalne, możliwe do rewaloryzacji).

Wydzielono 1 grupę jednostek urbanistycznych obszaru objętego zmianą studium w ramach przyjętej w niniejszej prognozie klasyfikacji. Grupie został przypisany określony charakter oddziaływania na środowisko przyrodnicze.

Tabela 5 Prognoza wpływu na środowisko ustaleń zmiany studium dla poszczególnych terenów- podsumowanie

Przeznaczenie	Element/cecha przyrody środowiska poddawany presji oddziaływania	Klasyfikacja oddziaływania na zasoby i walory środowiska i przyrody	Charakter oddziaływania	Wskaźniki prognozy, propozycja działań minimalizujących
MM IT IOP	jakość wód jakość powietrza jakość gleb warunki zamieszkiwania człowieka klimat akustyczny	NEUTRALNE	<ul style="list-style-type: none"> • pod względem charakteru - jako neutralne • pod względem intensywności przekształceń- jako nieznaczące, • pod względem bezpośredniości oddziaływania- jako pośrednie, • pod względem częstotliwości- jako stałe i okresowe • pod względem zasięgu oddziaływania - jako miejscowe i lokalne • pod względem trwałości przekształceń - jako częściowo odwracalne. 	<ul style="list-style-type: none"> • zachowanie współczynnika powierzchni biologicznie czynnej, • kształtowanie zieleni urządzonej, • prawidłowa gospodarka wodno-ściekowa, • uwzględnienie okresów lęgowych ptaków podczas prac modernizacyjnych i remontów, • uwzględnienie standardów akustycznych dla zabudowy mieszkaniowej, • przestrzeganie zapisów dot. rozbudowy i modernizacji infrastruktury technicznej • stosowanie Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej, • zrównoważone stosowanie nawozów i środków ochrony roślin, • różnicowanie płodozmianu.

10. CHARAKTERYSTYKA ROZWIĄZAŃ MAJĄCYCH NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZENIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

W projekcie zmiany studium szereg rozwiązań mających na celu zapobieganie lub ograniczanie niekorzystnych oddziaływań na środowisko.

Niezależnie od ustaleń zmiany studium, na obszarze opracowania obowiązują przepisy odrębne, regulujące normy związane z zainwestowaniem terenu i zachowaniem właściwych standardów jakości poszczególnych elementów środowiska. Niniejsza prognoza nie stwierdza znaczących negatywnych oddziaływań na środowisko przyrodnicze. Ponadto zgodnie z rozpoznaniem terenu i danych, zawartych w materiałach źródłowych na przedmiotowym obszarze brak jest występowania form ochrony przyrody prawnie ustanowionych.

Studium odnosi się w swoich zapisach do poszczególnych komponentów środowiska, ustalając zapisy, które poprzez wdrożenie skutkować będą łagodzeniem i rekompensatą wpływu inwestycji na środowisko lub będą mieć charakter działań zapobiegawczych. Poniżej zostały wyszczególnione rozwiązania pozwalające osiągnąć te cele, podzielone na 5 kategorii:

- rozwiązania funkcjonalno- przestrzenne,
- rozwiązania uwzględniające uwarunkowania ochrony środowiska,
- rozwiązania uwzględniające ochronę dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej,
- rozwiązania uwzględniające ochronę bioróżnorodności,
- rozwiązania uwzględniające ochronę krajobrazu.

10.1 Rozwiązanie funkcjonalno- przestrzenne

Na ustalenia zmiany studium oraz projektowane rozwiązania funkcjonalno przestrzenne wywierają wpływ czynniki fizyczno-geograficzne, jak np. rzeźba terenu, czynniki biologiczno-ekologiczne np stan zasobów przyrodniczych oraz sposób jego zagospodarowania.

Dostępność komunikacyjna zostanie zapewniona istniejącymi szlakami komunikacyjnymi, a rozbudowa dróg dojazdowych, czy wewnętrznych uwzględni oszczędne wykorzystanie przestrzeni.

Przedstawione we wcześniejszych częściach niniejszego opracowania analizy wskazują na to, iż nie ma istotnych przeciwwskazań do zaproponowanego w projekcie przeznaczenia terenu opracowania.

10.2 Rozwiązania uwzględniające uwarunkowania ochrony środowiska

Realizacja ustaleń zmiany studium wymaga uwzględnienia warunków ochrony środowiska poprzez zastosowanie rozwiązań minimalizujących negatywne oddziaływanie zmiany studium.

Przyjęte w obowiązującym studium, a obowiązujące dla projektowanej zmiany studium' rozwiązania dotyczą takich dziedzin, jak :

- zaopatrzenie w wodę,
- unieszkodliwianie ścieków sanitarnych,
- odprowadzanie wód opadowych,
- zaopatrzenie w energię elektryczną,
- zaopatrzenie w gaz,
- zaopatrzenie w energię ciepłą,
- gospodarka odpadami.

Do najważniejszych rozwiązań służących właściwemu kształtowaniu i ochronie środowiska, należą poniższe ustalenia przyjęte w studium:

- Główny zbiornik wód podziemnych GZWP 325 Częstochowa W – obejmuje prawie cały obszar gminy Panki z wyjątkiem południowo-zachodnich krańców, w tym obejmujący obszary objęte zmianą studium. Podstawowy kierunek ochrony dla wód podziemnych w ramach tego zbiornika to ograniczenie niekontrolowanego odprowadzania ścieków do gruntu i wód powierzchniowych, poprzez kontynuowanie w gminie inwestycji w zakresie gospodarki ściekowej oraz działań porządkujących gospodarkę odpadami.
- Ustala się następujące kierunki rozwoju systemów infrastruktury technicznej:
 - zaopatrzenie w wodę odbiorców we wszystkich miejscowościach gminy z istniejącej i projektowanej sieci wodociągowej,
 - zasilanie sieci wodociągowej z ujęć wód wglębnych,
 - likwidacja ujęcia wody w Pankach,
 - odprowadzenie ścieków sanitarnych systemem istniejących i projektowanych kanałów do istniejących oczyszczalni ścieków w Krzepicach – z miejscowości Aleksandrów, Janiki, Zwierzyniec III, Ślusarze, Kostrzyna i Kotary, do istniejącej oczyszczalni ścieków Maskpolu w Złochowicach (gmina Opatów) – z miejscowości Konieczki i do istniejącej oczyszczalni w Pankach – z pozostałych miejscowości gminy; miejscowości wyposażone w kanalizację sanitarną i przewidziane do skanalizowania przedstawiono na mapie „Kierunki zagospodarowania”,
 - do czasu realizacji lokalnej kanalizacji sanitarnej, nakazuje się stosowanie szczelnych, wybieralnych zbiorników do gromadzenia ścieków sanitarnych z obowiązkiem wywozu ścieków do oczyszczalni j.w.,
 - rozbudowa istniejącej oczyszczalni ścieków w Pankach,
 - dla zabudowy rozproszonej – realizacja szczelnych wybieralnych zbiorników do gromadzenia ścieków sanitarnych z obowiązkiem wywozu ścieków do istniejących oczyszczalni,
 - wywóz odpadów stałych na składowiska poza obszarem gminy,
 - rozwój selektywnej zbiórki odpadów,
 - objęcie wszystkich „wytwórców odpadów” zorganizowanym wywozem odpadów prowadzonym przez specjalistyczne jednostki,
 - stosowanie ekologicznych źródeł ciepła do ogrzewania wszelkich obiektów,
 - zaleca się wykorzystanie energii odnawialnej m.in. wiatrowej, wodnej, słonecznej, geotermalnej, energii biogazu z biogazowni rolniczych oraz dopuszcza się lokalizację obiektów i urządzeń z jej zastosowaniem na całym obszarze gminy, pod warunkiem zgodności z przepisami odrębnymi,
 - wyznacza się obszary lokalizowania urządzeń wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych o mocy przekraczającej 500 kW - farma fotowoltaiczne wraz ze strefą ochronną urządzeń wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych o mocy przekraczającej 500 kW.
 - utrzymanie istniejącej stacji energetycznej i linii 110 kV,
 - budowa sieci elektroenergetycznych i stacji transformatorowych 15/04 kV w zależności od zapotrzebowania mocy i miejsca lokalizacji nowego zainwestowania,
 - utrzymanie rezerwy terenu dla ewentualnej lokalizacji stacji redukcyjno – pomiarowej gazu w Aleksandrowie oraz przebiegu projektowanej sieci gazowej wysokiego ciśnienia,
 - w zakresie łączności publicznej ustala się dalszą rozbudowę systemów telekomunikacyjnych i teleinformatycznych zarówno w formie tradycyjnej jak i wykorzystując nowe technologie; postuluje się budowę infrastruktury światłowodowej w celu objęcia całej gminy zintegrowanym systemem telekomunikacyjnym, połączonym z systemem sieci wojewódzkiej i krajowej, z zachowaniem w lokalizacji przepisów ustawy o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych; rozwój w/w systemów w zależności od występujących potrzeb w gminie i regionie,
 - dopuszcza się lokalizację sieci, urządzeń, zabudowy i innych elementów infrastruktury technicznej na całym obszarze gminy, pod warunkiem zgodności z przepisami odrębnymi.

Powyższe kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej należy uwzględnić w projektach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. gminnej sieci wodociągowej; w przypadku braku dostępności do sieci dopuszcza się studnie indywidualne.

10.3 Rozwiązania uwzględniające ochronę dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

Na obszarze opracowania nie występują zabytki wpisane do gminnej ewidencji i rejestru zabytków oraz brak istniejących stanowiska archeologiczne. W części terenu zmiany studium znajduje się strefa ochrony archeologicznej. Zmiana studium nie wprowadza zmian w zakresie ustaleń ochrony dziedzictwa kulturowego oraz nie narusza swoimi ustaleniami zasad jej ochrony.

10. 4 Rozwiązania służące ochronie krajobrazu

Ochronie krajobrazu służą zapisy określające zasady ochrony i kształtowania ładu przestrzennego. Do najbardziej istotnych w przedmiocie ochrony krajobrazu należą:

Wszelkie zapisy dotyczące zasad ochrony i kształtowania ładu przestrzennego służą podejmowaniu właściwych dla zachowania walorów krajobrazowych działań związanych z kształtowaniem przestrzeni, nowym zagospodarowaniem, a zawarte są w punktach studium:

- II.2. – Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone z zabudowy,
- niniejszym punkcie II.3. – Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego i uzdrowisk, odnośnie środowiska, jego zasobów oraz przyrody,
- II.4. – Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej, na terenie gminy wyznaczono trzy obszary krajobrazu kulturowego do szczególnej ochrony,
- II.10. – Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej.

11. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKCIE ZMIANY STUDIUM

Prognoza oddziaływania na środowisko była sporządzana równoległe do zmiany studium gminy Panki. Na etapie sporządzania projektu rozpatrywano różne warianty przeznaczenia i zagospodarowania terenów objętych opracowaniem. Ocenę różnych wariantów poprzedziła analiza warunków fizjograficznych, walorów przyrodniczych oraz stanu sanitarnego środowiska, w tym także ocena stanu siedlisk przyrodniczych będących przedmiotem ochrony obszarów Natura 2000 na terenach planowanego zainwestowania .

W trakcie opracowania projektu rozpatrywano kilka wariantów zagospodarowania przestrzennego. Jednym z kryteriów wyboru najlepszych rozwiązań były uwarunkowania przyrodnicze gminy Panki. Rozwiązania alternatywne rozpatrywano w dwóch płaszczyznach, jako rozwiązania alternatywne pod względem lokalizacji funkcji oraz jako potencjalne funkcje terenu dla wybranej lokalizacji. Jako alternatywne rozwiązanie rozważano inne lokalizacje urządzeń infrastruktury technicznej i gospodarki odpadami przed podjęciem uchwały o przystąpieniu do zmiany studium.

W trakcie opracowania studium jako rozwiązania alternatywne rozpatrywano częściowe przeznaczenie terenów pod tereny zabudowy mieszkaniowej.

12. METODY ANALIZY REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚĆ JEJ PRZEPROWADZANIA

Z ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wynika, że analiza aktualności dokumentów planistycznych winna być wykonywana nie rzadziej niż raz na kadencję wójta. Proponuje się, aby w ramach tej analizy przeprowadzać również ocenę wpływu zagospodarowania przestrzennego na środowisko, według kryteriów zawartych w rozdziale opisującym potencjalny wpływ realizacji ustaleń projektu zmiany studium na środowisko. Monitorowanie oddziaływania ustaleń zmiany studium na środowisko prowadzone będzie zatem cyklicznie w odstępach kilkuletnich, co odpowiada długiemu okresowi realizacji ustaleń tego dokumentu. W przypadku stwierdzenia znacznego negatywnego wpływu na środowisko, może zająć konieczność zmiany studium, natomiast w przypadku braku istotnych negatywnych oddziaływań, można kontynuować realizację ustaleń przyjętej zmiany studium.

Proponowane metody monitorowania skutków dla środowiska realizacji ustaleń projektu zmiany studium

Monitoring to narzędzie do oceny zmian zachodzących w środowisku na przestrzeni czasu, wynikających z realizacji kierunków zagospodarowania przestrzennego. Wybierając wskaźniki do analizy skutków realizacji ustaleń zmiany studium należy wziąć pod uwagę dostępność danych które warto poddać ocenie. Jako jednostkę czasu do przeprowadzania analiz proponuje się przyjąć odstęp jednej kadencji wójta. Wśród dostępnych wskaźników, które będą odpowiadały na pytanie o kierunek zmian (poprawa, pogorszenie stanu środowiska) i ich tempo można wymienić poniższe:

Tabela 6 Proponowana lista wskaźników do monitorowania zmian zachodzących w środowisku na skutek realizacji ustaleń zmiany studium

	WSKAŹNIK	POŻĄDANE ZMIANY
UŻYTKOWA NIE ZIEMI	Powierzchnia terenów zielonych	stabilizacja
	Powierzchnia biologicznie czynna	zachowanie wskaźnika
INFRASTRU KTURA	Udział odnawialnych źródeł energii w produkcji energii	wzrost

13. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO

W wyniku przeprowadzonej analizy planowanego zainwestowania nie przewiduje się transgranicznego oddziaływania na środowisko wskutek realizacji ustaleń zmiany studium.

14. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Niniejsze opracowanie stanowi prognozę oddziaływania na środowisko projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Panki.

w gminie Panki. Gmina Panki położona jest w północno-zachodniej części województwa śląskiego, w powiecie kłobuckim w gminie Panki i graniczy z miastem i gminą Krzepice oraz gminami Opatów, Wręczycy Wielka i Przystajń.

Sporządzenie prognozy ma na celu dokonanie oceny, czy zapisy projektu zmiany studium nie naruszają zasad prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego. Ważne jest, by względy ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju były rozważane na równi z innymi celami i interesami (gospodarczymi i społecznymi). Prognoza ma również ułatwić identyfikację możliwych do określenia skutków środowiskowych spowodowanych realizacją postanowień ocenianego dokumentu oraz ocenić, czy przyjęte rozwiązania ochronne w dostateczny sposób zabezpieczają przed powstawaniem konfliktów i zagrożeń w środowisku. W prognozie oceniono możliwy wpływ na środowisko przyrodnicze skutków realizacji zapisów zmiany studium dla poszczególnych jednostek urbanistycznych i wydzielono te jednostki, na których mogą wystąpić istotne oddziaływania i uciążliwości. Ustalono charakter tych oddziaływań na poszczególne składniki środowiska uwzględniając intensywność powodowanych przez nie przekształceń, czas ich trwania oraz ich zasięg przestrzenny. Przy ocenie szczególną uwagę poświęcono zagadnieniu bioróżnorodności, określono potencjalny wpływ realizacji ustaleń zmiany studium, a także wskazano na możliwości zachowania i kształtowania bioróżnorodności.

Przeprowadzona analiza oddziaływania ustaleń zmiany studium na środowisko pozwoliła na dokonanie ostatecznej klasyfikacji ustaleń do danej grupy oddziaływań oraz zaproponowanie konkretnych działań minimalizujących. Klasyfikacji dokonano w oparciu o wszelkie informacje dotyczące stanu i funkcjonowania obszarów chronionych i jakości środowiska, a także kierując się specyfiką poszczególnych funkcji.

Wyodrębnione grupy oddziaływań :

- korzystne,
- neutralne
- okresowo niekorzystne.

Analiza oddziaływania realizacji ustaleń zmiany studium wykazała, iż największe presje na środowisko związane będą z fazą przygotowania gruntu pod budowę. Presje tę będą miały charakter lokalnych oddziaływań, o małym zasięgu, niskiej intensywności przemian i stosunkowo krótkim czasie trwania.

Ustalenia zmiany, jak i prognozy przewidują szereg rozwiązań oraz propozycji zapobiegania, ograniczania i minimalizowania potencjalnych, niekorzystnych oddziaływań, których zastosowanie i przestrzeganie stanowi instrument chroniący środowisko przed niekorzystnymi wpływami funkcjonującego zagospodarowania terenu.

Realizacja ustaleń zmiany studium nie będzie generować znaczących, negatywnych oddziaływań na zasoby i walory przyrody, a także nie prognozuje się ryzyka trwałego pogorszenia standardów jakości środowiska.

Przestrzeganie przyjętych w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Panki zasad służących zachowaniu właściwego stanu jakości i zasobów środowiska przy równoległym zachodzącym procesie rozwoju gospodarczego pozwoli na spełnienie przesłanek fundamentalnych zasad zrównoważonego rozwoju.

Oświadczenie

autora prognozy oddziaływania na środowisko zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Panki

Oświadczam, że spełniam wymogi, o których mowa w art. 74a ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. 2022 r poz. 1029 ze zm.).

Jestem świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

mgr inż. Sylwia Wróbel